

Masterscriptie Rechtsgeleerdheid, Tilburg University

De toekomst van de Wbp in het licht van de Avg

‘In hoeverre verbetert het recht op bescherming van persoonsgegevens door de nieuwe verplichtingen van de verantwoordelijke en de bewerker in het licht van de Algemene verordening gegevensbescherming?’

Student Tilburg University

Student : Tse Jang Wong
ANR : 953923
Afstudeerrichting : Staats- en bestuursrecht

Tilburg University

Tilburg Law School
Warandalaan 2
5037 AB Tilburg

Scriptiebegeleidster : C.J.A.M. Merkx

Examencommissie :

Datum : 26 mei 2017

| Voorwoord

Deze masterscriptie is tot stand gekomen in het kader van het afstudeerproject van de masteropleiding Rechtsgeleerdheid van Tilburg University.

In deze scriptie wordt de Wet bescherming persoonsgegevens met de Algemene verordening gegevensbescherming vergeleken. Op deze manier wordt er onderzocht of het recht op bescherming van persoonsgegevens is verbeterd in het licht van de Algemene verordening gegevensbescherming.

Bij dezen wil ik alle mensen bedanken die mijn hebben geholpen bij het schrijven van deze scriptie.

Amsterdam, april 2017

Tse Jang Wong

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Verklarende woordenlijst en afkortingen	6
Hoofdstuk 1. Inleiding.....	7
§ 1.1 Aanleiding	7
§ 1.2 Probleemanalyse.....	9
§ 1.3 Onderzoeksdoel	10
§ 1.4 Probleemstelling en de deelvragen.....	10
§ 1.5 Structuur van de scriptie.....	11
Hoofdstuk 2. De Wbp.....	13
§ 2.1 Inleiding	13
§ 2.2 De Wbp	14
§ 2.3 De begrippen in de Wbp.....	14
§ 2.3.1 Persoonsgegevens.....	14
§ 2.3.2 Het verwerken van persoonsgegevens	15
§ 2.3.3 De verantwoordelijke	16
§ 2.3.4 De bewerker	16
§ 2.4 De verhouding tussen de verantwoordelijke en de bewerker.....	17
§ 2.4.1 Verplichtingen van de verantwoordelijke	17
§ 2.4.1.1 Hoofdstuk 6 Wbp	18
§ 2.4.2 Verplichtingen van de bewerker.....	18
§ 2.5 De Autoriteit Persoonsgegevens	20
§ 2.6 Deelconclusie	22
Hoofdstuk 3. De Algemene verordening gegevensbescherming.....	24
§ 3.1 Inleiding	24
§ 3.2 Basis van de Avg.....	24
§ 3.3 De Avg	26
§ 3.4 De begrippen in de Avg	27
§ 3.4.1 Persoonsgegevens.....	28
§ 3.4.2 Het verwerken van persoonsgegevens	28
§ 3.4.3 Verwerkingsverantwoordelijke	29
§ 3.4.4 Verwerker.....	30

§ 3.5 De verhouding tussen de verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker.....	30
§ 3.6 Deelconclusie	32
Hoofdstuk 4. De vergelijking tussen de Wbp en Avg.....	34
§ 4.1 Inleiding	34
§ 4.2 De verwerking van persoonsgegevens	34
§ 4.3 Verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke.....	36
§ 4.4 Verplichtingen van de verwerker	38
§ 4.5 Verklaring voor het gebruiken van een verordening.....	39
§ 4.6 Deelconclusie	41
Hoofdstuk 5. Conclusie	42
Literatuurlijst	45
Boeken.....	45
Artikelen.....	45
Elektrische bronnen.....	46
Regelgeving en parlementaire stukken	48
Wetten, besluiten en verdragen	48
Parlementaire stukken	48
Richtlijnen, verordeningen en beschikkingen	48
Jurisprudentie	50
Overige bronnen	50

| Verklarende woordenlijst en afkortingen

Avg	: Algemene verordening gegevensbescherming
BZK	: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
De Groep	: Groep Gegevensbescherming artikel 29
EU	: Europese Unie
EC	: Europese Commissie
EP	: Europees Parlement
FG	: Functionaris Gegevensbescherming
Handvest	: Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie
HvJEU	: Hof van Justitie van de Europese Unie
VWEU	: Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie
Wbp	: Wet bescherming persoonsgegevens

Hoofdstuk 1. Inleiding

§ 1.1 Aanleiding

Enkele jaren geleden heb ik stage mogen lopen bij Logius op de afdeling Contract- & Leveranciersmanagement, Juridische Zaken. Logius is onderdeel en is een baten-lastendienst van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna: BZK). Logius regelt de elektronische zaken tussen overheden, burgers en bedrijven door middel van verschillende producten. De producten zijn bijvoorbeeld: DigiD, DigiD Machtigen, MijnOverheid, PKIOverheid, Digipoort, Digikoppeling, digimelding, Diginetwerk en Elektronisch factureren. Deze producten betreffen het verlenen van toegang tot online diensten, het beheersen van standaarden, de informatiebeveiliging en ook het uitwisselen van persoonsgegevens.¹

Uit mijn eigen ervaring weet ik dat er werknemers in dienst zijn onder een aanbestedingscontract bij Logius. Bepaalde werkzaamheden waren tevens uitbesteed aan andere bedrijven met aanbestedingscontracten. De aanbestedingscontracten werden door mij verlengd. Er waren natuurlijk ook werknemers die in dienst waren onder het ministerie van BZK. De normale arbeidscontracten werden niet door mij opgesteld, maar door het bedrijfsbureau van Logius. Logius was een opkomende bedrijfsmatige, non-profit, overheidsorganisatie en hierbij wilde zij werknemers, zonder enige risico's, (kort) in dienst hebben. Deze aanbestede werknemers voerden op grond van een aanbestedingscontract werkzaamheden uit, die tevens te maken hadden met persoonsgegevens. Daarentegen waren zij in dienst onder een ander bedrijf. Bovendien had ik als stagiaire zelfs te maken met persoonsgegevens, want ik was op de hoogte welke werknemers onder een aanbestedingscontract en bij welk ander bedrijf zij in dienst waren. Onder persoonsgegevens kan er gedacht worden aan: naam, voornaam, geboortenaam, adres, Burgerservicenummer en/of rekeningnummer. Logius en de (aanbestede) werknemers moeten persoonsgegevens verwerken op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens (hierna: Wbp). De Wbp behelst de regels voor het verwerken van persoonsgegevens, waarbij de nadruk op het geautomatiseerd verwerken van persoonsgegevens ligt. Op grond van de Wbp kan Logius gezien worden als de verantwoordelijke van de persoonsgegevens en de (aanbestede) werknemers als bewerkers van de persoonsgegevens.

---

¹ Logius, *Organisatie*, < <http://www.logius.nl>>, geraadpleegd op 11 december 2016.

De Wbp vloeit voort uit de Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de werking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van gegevens (hierna: Richtlijn 95/46/EG).² Het recht op bescherming van persoonsgegevens staat centraal zowel in de Wbp als in de Richtlijn 95/46/EG centraal.³

Door de vele digitale ontwikkelingen constateert de Europese Commissie (hierna: EC) dat de Richtlijn 95/46/EG verouderd is. Volgens de EC missen de vastgestelde regels van de Richtlijn 95/46/EG het vereiste niveau van harmonisatie en efficiëntie om het recht op bescherming van persoonsgegevens te waarborgen.⁴ De EC presenteerde daarom op 25 januari 2012 een voorstel voor een Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: Avg).⁵ De Avg is een verordening, die een algemene strekking heeft, verbindend is in al haar onderdelen en rechtstreeks toepasselijk in elke Europese lidstaat.⁶ De verordening zal in 2018 inwerking treden en zal op Europees niveau de Richtlijn 95/46/EG vervangen. De Wbp wordt hierdoor ook vervangen, omdat de Richtlijn 95/46/EG geïmplementeerd is in de Wbp.

De Avg is toegespitst op de huidige stand van zaken, zoals de online activiteiten en de huidige technologische ontwikkelingen. De Avg zal volgens de EC meer gegevensbescherming bieden dan de Richtlijn 95/46/EG oftewel de Wbp. De reden waarom er voor een verordening gekozen is, is omdat de verordening waarschijnlijk tot meer harmonisatie zal leiden tussen de lidstaten van de Europese Unie (hierna: EU) betreffende het recht op bescherming van zijn persoonsgegevens.⁷ Het toepassingsgebied van de Avg is tevens groter dan de Richtlijn 95/46/EG. De Avg is dus van toepassing op meer gevallen en biedt het ten eerste meer bescherming aan dan de Wbp. Ten tweede de toevoegingen in de Avg hebben betrekking op de doeltreffendheid waarmee de betrokkene zijn rechten en op de integriteit van de

---

² Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van gegevens. *PbEG* 1995 L 281/31.

³ *Kamerstukken II* 1997/98, 25 892, nr. 3, p. 6, (MvT).

⁴ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming). *PbEU* L 119.

⁵ *PbEU* L 119.

⁶ Artikel 288 VWEU

⁷ Jong 2015, p. 8.

verwerking kan uitoefenen.⁸ Behalve de verantwoordelijke moet nu ook de bewerker zorg moeten dragen voor de naleving van bepalingen.⁹

§ 1.2 Probleemanalyse

Onder de huidige regels van de Wbp is alleen de organisatie verantwoordelijk voor de persoonsgegevens.¹⁰ Een verantwoordelijke kan het verwerken van persoonsgegevens tevens uitbesteden aan een derde partij, de bewerker. Van belang is dat de verantwoordelijke bepaalt welke gegevens, hoe lang en met welke middelen de bewerker verwerkt.¹¹ Een bewerker mag bijvoorbeeld alleen worden ingeschakeld als deze voldoende beveiligingsgarantie biedt. De bewerker mag bovendien alleen op basis van schriftelijke instructies persoonsgegevens verwerken. De inhoud van de bewerkersovereenkomst moet ook specifiekere worden omschreven.¹² De bewerker is dus onder de huidige regels niet verantwoordelijk voor het recht op bescherming van persoonsgegevens, omdat hij alleen gegevens verwerkt ten behoeve van de verantwoordelijke.¹³

In de aanleiding is een soort gelijk voorbeeld van Logius en haar aanbestede werknemers te lezen. Echter, door de inwerkingtreding verandert de verantwoordelijkheid van de verantwoordelijke en de bewerkers van persoonsgegevens.¹⁴ Het probleem in kwestie is dat bij het aanbesteden van werknemers een probleem kan ontstaan bij het recht op bescherming van persoonsgegevens. De grote vraag is in hoeverre de bewerker (in praktijk) ook verantwoordelijk wordt gehouden voor het verwerken van persoonsgegevens. Aangezien het verwerken van persoonsgegevens relatief vaak wordt uitbesteed aan werknemers van andere bedrijven, kan het bedrijf waar de aanbestede werknemer daadwerkelijk in dienst is ook verantwoordelijk worden gesteld voor het recht op bescherming van persoonsgegevens. De verantwoordelijke(n) en bewerker(s) moeten vóór de inwerkingtreding van de Avg voorbereid zijn op de veranderingen, want wanneer er een overtreding na de inwerkingtreding van Avg

---

⁸ Artikel 5, eerste lid, sub e bis en e ter en artikel 10bis Avg.

⁹ Artikel 5, eerste lid, sub f Avg en artikel 6, tweede lid, Richtlijn 95/46/EG.

¹⁰ Een cloud is een opslagruimte in de "lucht"; een onzichtbare usb-stick, die de gebruiker niet bij zich hoeft te hebben.

¹¹ *Kamerstukken II 1997/98*, 25 892, nr. 3, p. 57 (MvT).

¹² Artikel 28 Avg.

¹³ *Kamerstukken II 1997/98*, 25 892, nr. 3, p. 61, (MvT).

¹⁴ *De Algemene Verordening Gegevensbescherming: de rol van de bewerker*, 22 februari 2016, <www.consideratie.com>, geraadpleegd op 1 november 2016.

plaatsvindt, kan er een bestuurlijke boete worden opgelegd door de Autoriteit Persoonsgegevens.

§ 1.3 Onderzoeksdoel

Het onderzoeksdoel van mijn scriptie is of het recht op bescherming van persoonsgegevens wordt verbeterd door middel van de Avg. De verplichtingen en de rechten van de verantwoordelijke en de bewerker zijn in de Avg immers veranderd. De verordening heeft een relatief grote impact op de verantwoordelijkheid bij het verwerken van persoonsgegevens, want de bewerker wordt naast de verantwoordelijke ook verantwoordelijk gesteld. Bovendien wanneer de verordening niet wordt nageleefd, kan dat leiden tot een bestuurlijke boete van de Autoriteit Persoonsgegevens.¹⁵ De handhaving van de Autoriteit Persoonsgegevens wordt daarom in deze scriptie ook besproken. De bestuurlijke boete kan namelijk preventief werken, waardoor verantwoordelijke en bewerkers zorgvuldig omgaan persoonsgegevens.

Het primaire onderzoeksdoel is om te onderzoeken of de verantwoordelijkheid van het recht op bescherming van persoonsgegevens bij de verantwoordelijke en/of ook bij de bewerker ligt. Op grond van de huidige Wbp is het immers niet altijd eenvoudig om in concrete omstandigheden te bepalen wie verantwoordelijk voor de persoonsgegevens en aan de hand van welke criteria een verantwoordelijke kan worden vastgesteld.¹⁶

§ 1.4 Probleemstelling en de deelvragen

De centrale vraagstelling in dit onderzoek luidt als volgt: *‘In hoeverre verbetert het recht op bescherming van persoonsgegevens door de nieuwe verplichtingen van de verantwoordelijke en de bewerker in het licht van de Algemene verordening gegevensbescherming?’*

De volgende afgeleide deelvragen dragen bij aan het beantwoorden van de centrale vraagstelling:

1. Wat is het juridische kader in de huidige situatie voor ‘het verwerken van persoonsgegevens’, ‘de verantwoordelijke’ en ‘de bewerker’, zoals die in de Wbp omschreven is?

---

¹⁵ *Stb.* 2015, 281.

¹⁶ *Kamerstukken II 1997/98 25 892*, nr. 3, p. 55, (MvT).

In de Wbp staat het juridische kader voor ‘het verwerken van persoonsgegevens’, ‘de verantwoordelijke’ en ‘de bewerker’. Door de inwerkingtreding van de Avg zal het juridische kader van deze begrippen komen te veranderen. Uiteindelijk wordt er een analyse opgesteld of het recht op bescherming van persoonsgegevens verslechterd, gelijk blijft of wordt verbeterd.

2. Wat zal het juridische kader worden voor ‘het verwerken van persoonsgegevens’, ‘de verantwoordelijke’ en ‘de bewerker’ door de inwerkingtreding van de Avg?

Een aantal begrippen zijn in de Avg komen te veranderen, maar veel begrippen blijven hetzelfde. Het begrip ‘de verantwoordelijke’ verandert in ‘de verwerkingsverantwoordelijke’ en het begrip ‘de bewerker’ is komen te veranderen in ‘de verwerker’. Deze vraag dient gesteld te worden, omdat de plichten van de verantwoordelijke en de bewerker komen te veranderen.

3. Wat zijn de verschillen tussen de Wbp en de Avg met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens, de verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker?

Deze vraag dient gesteld te worden, omdat de Avg in eerste instantie een verordening is die rechtstreeks doorwerkt in Nederland. De Wbp daarentegen is een wet in formele zin, die de formele wetgever heeft omgezet van de Richtlijn 95/46/EG. Er zijn verschillende veranderingen aangebracht in de Avg betreft de verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker, deze staan in dit onderzoek centraal.

§ 1.5 Structuur van de scriptie

De structuur van deze scriptie is als volgt: hoofdstuk 2 is gewijd aan de Wbp. In de Wbp staan de huidige regels voor de rechten en plichten van de verantwoordelijke en de bewerker. Deze worden in hoofdstuk 2 behandeld, zodat de lezer inzicht kan verwerven in de huidige situatie

In hoofdstuk 3 worden de plichten van de verantwoordelijke en de bewerker van de Avg uiteengezet. In 2018 wordt de Wbp vervangen door de Avg. De verplichtingen van de verantwoordelijke en de bewerker zal hierdoor komen te veranderen.

In hoofdstuk 4 wordt er een algemene vergelijking gemaakt tussen de Wbp en de Avg, maar ook de verplichtingen van de verantwoordelijke en de bewerker van de Wbp en Avg.

Hierdoor kan er een conclusie worden getrokken of het recht op bescherming van persoonsgegevens in de Avg is verbeterd.

Dit onderzoek wordt in hoofdstuk 5 afgesloten met een conclusie.

Hoofdstuk 2. De Wbp

§ 2.1 Inleiding

Het recht op bescherming van persoonsgegevens wordt in Nederland gewaarborgd door de regelingen in de Wbp. De Wbp vloeit voort uit Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van ministers van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van gegevens (hierna: Richtlijn 95/46/EG).¹⁷ Echter, de Europese Commissie (hierna: EC) constateerde enkele jaren geleden dat de Richtlijn 95/46/EG verouderd is. De vastgestelde regels missen namelijk het vereiste niveau van harmonisatie en efficiëntie om het recht op bescherming van persoonsgegevens te waarborgen. De EC presenteerde daarom op 25 januari 2012 een voorstel voor een Avg.¹⁸ De verordening treedt in 2018 in werking en zal de Wbp vervangen.

Op dit moment worden dus persoonsgegevens nog verwerkt op grond van de Wbp. In dit hoofdstuk staat daarom de vraag centraal: ‘In hoeverre zijn de verantwoordelijke en de bewerker op grond van de Wbp verantwoordelijk om het recht op bescherming van persoonsgegevens te waarborgen?’ In § 2.2 wordt een inleiding gegeven over de Wbp. In § 2.3 worden de algemene bepalingen van de Wbp, die belangrijk zijn voor dit onderzoek uiteengezet. De volgende begrippen worden uiteengezet: ‘persoonsgegevens’, ‘het verwerken van persoonsgegevens’, ‘verantwoordelijke’ en ‘bewerker’. Vervolgens wordt er in § 2.4 ingegaan op de verhouding tussen de verantwoordelijke en de bewerker. In § 2.5 worden bepaalde toezichthoudende functies van de Autoriteit Persoonsgegevens uiteengezet. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft bepaalde bevoegdheden, zoals het toezicht houden op de verantwoordelijke en/of de bewerker. Tot slot wordt dit hoofdstuk afgesloten met een deelconclusie in § 2.6.

---

¹⁷ Richtlijn 95/46/EG (*PbEG* 1995 L 281/31).

¹⁸ EC, Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad van ministers betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (Algemene verordening gegevensbescherming), COM (2012)11.

§ 2.2 De Wbp

In Nederland is de Wbp de belangrijkste wet op het gebied van bescherming van persoonsgegevens. De Wbp vloeit voort uit de Richtlijn 95/46/EG en bevat regels voor het geheel of gedeeltelijk verwerken van persoonsgegevens, waarbij de nadruk ligt op het geautomatiseerd verwerken van persoonsgegevens.¹⁹

In de inleiding van dit hoofdstuk is al ter sprake geweest dat de EC van mening is dat de Richtlijn 95/46/EG is verouderd, omdat het vereiste niveau van harmonisatie van de privacywetgeving en de efficiëntie om het recht op bescherming van persoonsgegevens te waarborgen missen. De reden waarom voor een verordening gekozen is, is omdat de Avg tot meer harmonisatie zal leiden tussen de EU-lidstaten betreffende het recht op bescherming van zijn persoonsgegevens. De Richtlijn 95/46/EG is minder specifiek in het omschrijven van de wetten dan de Avg. Hierdoor zullen bijvoorbeeld bevoegdheden en taken van de verantwoordelijke en de bewerker komen te veranderen. De EU wil met deze Avg het vertrouwen bij de burgers in de verwerking door de overheid en bedrijven vergroten. Volgens de EC zal de Avg meer bescherming bieden dan de Richtlijn 95/46/EG, omdat de privacywetgeving is verbeterd.²⁰

§ 2.3 De begrippen in de Wbp

De wetgever heeft er voor gekozen om gebruik te maken van open normen in de Wbp.²¹ Deze open normen worden in deze paragraaf behandeld, omdat deze centraal staan in dit onderzoek.

§ 2.3.1 Persoonsgegevens

De Wbp geeft aan dat een persoonsgegeven elk gegeven omtrent een geïdentificeerde of een identificeerbaar persoon is.²² De persoon moet een natuurlijk persoon zijn, omdat enkel een natuurlijk persoon dergelijke bescherming kan genieten. Bovendien heeft Groep Gegevensbescherming artikel 29 (hierna: De Groep) bepaald dat het recht op bescherming van persoonsgegevens betrekking heeft op levende personen.²³ De Groep is een onafhankelijk

---

¹⁹ *Stb.* 2000, 302.

²⁰ Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Brief aan de leven, t.a.v. het college en raad, ECLBR/U201600859 Lbr. 16/058, betreft: Algemene Verordening Gegevensbescherming, 12 juli 2016.

²¹ Zwenne e.a. 2007, p.3.

²² Artikel 1 sub a Wbp.

²³ Groep Gegevensbescherming 29 2007, p. 23.

Europees advies orgaan inzake gegevensbescherming en de persoonlijke levenssfeer.²⁴ Identificatie van de persoon hoeft niet daadwerkelijk plaats te vinden, maar de mogelijkheid tot identificatie van de persoon is voldoende voor het bepalen of het een persoonsgegeven is.²⁵ Persoonsgegevens zijn bijvoorbeeld: namen, adressen, woonplaatsen en/of emailadressen.

§ 2.3.2 Het verwerken van persoonsgegevens

Persoonsgegevens mogen niet worden verwerkt, tenzij het verzamelen voldoet aan de voorwaarden van artikelen 7 en 8 van de Wbp. Het begrip ‘verwerken’ wordt in artikel 1, sub b, Wbp uiteengezet. Het verwerken van persoonsgegevens heeft te maken met elke handeling of elk geheel van handelingen inzake persoonsgegevens, waaronder verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verspreiding of enig andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens of verstrekken door middel van doorzending.²⁶ De nadruk van de Wbp ligt vooral op het geautomatiseerd verwerken van persoonsgegevens. Er is sprake van ‘geautomatiseerd werk’ indien er gebruik gemaakt wordt van middelen en methoden van geautomatiseerde gegevensverwerking.²⁷ Geautomatiseerd werk kan ook worden verstaan als een inrichting, die bestemd is om langs een elektronische weg gegevens op te slaan te verwerken en of over te dragen. Voor de hand liggende voorbeelden zijn computers, tablets en smartphones.²⁸

Er mag redelijkerwijs worden aangenomen dat de bewerker van de persoonsgegevens verantwoordelijk is voor de mogelijkheid tot identificatie van de persoon, dan wel door enig ander persoon die ingezet is voor de verwerking van persoonsgegevens om de betrokkene te identificeren.²⁹ Het Inlichtingenbureau is hier een voorbeeld van. Het Inlichtingenbureau verwerkt met behulp van het Burgerservicenummer zaken voor de gemeente, zoals kwijtscheldingsverzoeken of loonbeslagen.³⁰

---

²⁴ Deze groep is opgericht op grond van artikel 29 van de Richtlijn 95/46/EG en de taken zijn omschreven in artikel 30 van de Richtlijn 95/46/EG en in artikel 15 van de Richtlijn 2002/58/EG.

²⁵ Autoriteit Persoonsgegevens, *Wbp-naslag*, hoofdstuk 2, artikel 6 Wbp, <www.autoriteitpersoonsgegevens.nl>, geraadpleegd op 17 februari 2016.

²⁶ *Handboek Europese gegevensbeschermingswetgeving*, p. 51 - 60,

²⁷ Vries 2014, artikel 2 Wbp.

²⁸ Hoge Raad 26 maart 2015, *ECLI:NL:HR:2013:BY9718*.

²⁹ Vries 2014, artikel 2 Wbp.

³⁰ *Kwijtschelding en de rol van het Inlichtingenbureau*, <www.inlichtingenbureau.nl>, geraadpleegd op 13 april 2016.

§ 2.3.3 De verantwoordelijke

De verantwoordelijke is een persoon of een organisatie, die het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt.³¹ Het begrip ‘verantwoordelijke’ is in de Wbp omschreven in artikel 1, sub d. De verantwoordelijke is verantwoordelijk voor de gehele verwerking van persoonsgegevens, ook als derden (bewerkers) aan die verwerking deelnemen. Het verwerken van persoonsgegevens gaat op initiatief van de verantwoordelijke. De verantwoordelijke bepaalt of gegevens worden verzameld en zo ja, op welke manier en voor welke doel deze worden verzameld.

Het is mogelijk dat er in een organisatie geen specifieke verantwoordelijke kan worden aangewezen, dan is op grond van Richtlijn 95/46/EG sprake van een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de organisatie. In beginsel moeten de bevoegdheden van de verantwoordelijke hetzelfde zijn in de Wbp als die in Richtlijn 95/46/EG. Als dit niet het geval is, dan heeft Richtlijn 95/46/EG aanvullende werking op de Wbp.³² In de praktijk is het niet altijd eenvoudig om in een concrete situatie de verantwoordelijke aan te wijzen voor het onrechtmatig verwerken van persoonsgegevens, want de bewerker kan of mag zijn taak eventueel delegeren aan een sub-bewerker. Bovendien staat in de Wbp niet duidelijk aan welke specifieke criteria getoetst moeten worden om een directe verantwoordelijke aan te kunnen wijzen.³³ Als het mogelijk is, en vaak ook wenselijk, wordt er één (hoofd-) verantwoordelijke aangewezen.³⁴

§ 2.3.4 De bewerker

Het begrip ‘bewerker’ is uiteengezet in artikel 1, sub d, Wbp. De bewerker is een persoon of een organisatie, die ten behoeve van de verantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt. De bewerker is niet rechtstreeks onderworpen aan het gezag van de verantwoordelijke. Voor de afbakening van het begrip is de relatie met de verantwoordelijke voor gegevensverwerking en de mate van zeggenschap waarmee de verwerking van persoonsgegevens gepaard gaat bepalend.³⁵ De definitie is in de Wbp niet voldoende omschreven, omdat de definitie niet voldoende uitlegt wat een bewerker is. Hierdoor kunnen er misverstanden ontstaan wat precies een bewerker is. De definitie ‘bewerker’ is in de *Handleiding voor verwerkers van*

---

³¹ *Idem*, p. 39 (MvT).

³² *Kamerstukken II 1997/98*, 25 892, nr. 3, p. 16 (MvT).

³³ *Idem*, p. 18 (MvT).

³⁴ *Wat is een verantwoordelijke en een bewerker van persoonsgegevens (Wbp)?*, <www.lexx-it.nl>, geraadpleegd op 7 november 2016.

³⁵ *Kamerstukken II 1997/98*, 25 892, nr. 3, p. 61 (MvT).

persoonsgegevens nader uitgewerkt. Hierin staat dat een bewerker niet onderschikt mag zijn of anders niet in een hiërarchische verhouding tot of niet onder rechtstreeks gezag van de verantwoordelijke mag zijn. Als dat wel het geval is, dan is er sprake van intern beheer.³⁶ Een duidelijk voorbeeld is een ZZP'er, een persoon die zelfstandig zonder personeel als privépersoon een bedrijf start en persoonsgegevens verwerkt voor de organisatie. Een ander voorbeeld is wanneer de organisatie het verwerken van persoonsgegevens uitbesteedt aan een extern bedrijf. Deze twee voorbeelden worden gezien als bewerker op grond van de Wbp.

§ 2.4 De verhouding tussen de verantwoordelijke en de bewerker

De verantwoordelijke heeft in de Wbp de verantwoordelijkheid om het recht op bescherming van persoonsgegevens te waarborgen en de bewerker helpt hem hierin mee op grond van een bewerkersovereenkomst.³⁷ De verantwoordelijke en de bewerker zijn bijvoorbeeld op grond van artikel 13 en 14 Wbp verantwoordelijk voor een adequate beveiliging van de persoonsgegevens. Deze beveiliging omvat zowel organisatorische als technische maatregelen. Aan de ene kant dient de verantwoordelijke ervoor te zorgen dat zijn computersystemen voldoende beveiligd zijn (technisch), maar tevens dat zijn personeel niet zomaar persoonsgegevens verspreidt (organisatorisch). Een adequate beveiliging hangt af van het type gegevens.

§ 2.4.1 Verplichtingen van de verantwoordelijke

De verantwoordelijke is ten alle tijden verantwoordelijk voor de gehele verwerking van persoonsgegevens, ook als bewerkers aan de verwerking deelnemen. De wetgever heeft dit onderscheid gemaakt, om bijvoorbeeld te voorkomen dat de verantwoordelijke achter de bewerkers gaat verschuilen. Het verwerken van persoonsgegevens wordt immers door de bewerkers gedaan.³⁸ De verantwoordelijke heeft daarnaast overige verplichtingen jegens de betrokkene, zoals het verschaffen van informatie (artikel 33 en 34 Wbp), het verschaffen van inzage van persoonsgegevens (artikel 35 Wbp), persoonsgegevens corrigeren, verwijderen of afschermen (artikel 36 Wbp). Deze verplichtingen van de verantwoordelijke staan in hoofdstuk 6 van de Wbp.

---

³⁶ Sauerwein & Linnemann 2002, p. 18.

³⁷ P. Kager, *Wie is er verantwoordelijk voor bescherming van persoonsgegevens*, 3 juni 2013, <www.ictrecht.nl>, geraadpleegd op 20 maart 2017.

³⁸ *Wat is een verantwoordelijke en een bewerker van persoonsgegevens (Wbp)?*, <www.lexx-it.nl>, geraadpleegd op 26 november 2016.

§ 2.4.1.1 Hoofdstuk 6 Wbp

In hoofdstuk 6 van de Wbp zijn de rechten van de betrokkene en verplichtingen voor de verantwoordelijke omschreven. De Wbp kent verschillende rechten toe aan de betrokkene.

Het recht op informatie verplicht de verantwoordelijke informatie te geven aan de burger, wanneer een overheidsinstantie digitale persoonsgegevens verstrekt aan een andere overheidsinstantie. Bovendien moet de overheidsinstantie de betrokkene informeren welke digitale persoonsgegevens zij gebruikt. Het recht op inzage houdt in dat alleen de burger de verantwoordelijk mag vragen of er persoonsgegevens van hem of haar zijn vastgelegd. Er hoeft geen grondslag te zijn voor het recht op inzage. De verantwoordelijke moet duidelijk en begrijpelijk laten weten wat hij met de persoonsgegevens doet en/of heeft gedaan.

Het recht op correctie en verwijdering houdt in dat de burger de verantwoordelijke mag vragen om zijn persoonsgegevens te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen of af te schermen. Het recht op correctie, verwijdering of afscherming wordt bijvoorbeeld gehonoreerd wanneer persoonsgegevens feitelijk onjuist zijn. Dit is bijvoorbeeld gebeurd in het Google Spain-arrest.³⁹ In Google Spain-arrest werd de horizontale werking van grondrechten in de verhouding tussen particulieren en bedrijven geïllustreerd.⁴⁰ In het arrest moest de verantwoordelijke verschillende belangen afwegen doordat de betrokkene het recht op verwijdering eiste.

Op grond van de Wbp heeft de verantwoordelijke verplichtingen tegenover de betrokkene. Persoonsgegevens mogen niet worden verzameld en niet worden verstrekt. Het verzamelen en het verstrekken moeten worden voldaan aan de voorwaarden van artikelen 7 en 8 van de Wbp. De Wbp stelt eisen aan de verantwoordelijke betreffende het verwerken van persoonsgegevens. De Wbp verlangt dat de gegevens zorgvuldig worden verwerkt. Op deze wijze wordt het recht op bescherming van persoonsgegevens in de Wbp gewaarborgd door de verantwoordelijke.

§ 2.4.2 Verplichtingen van de bewerker

De bewerker verwerkt persoonsgegevens slechts ten behoeve van de verantwoordelijke. Artikel 14 Wbp bepaalt dat er een bewerkersovereenkomst afgesloten moet worden tussen de

---

³⁹ HvJ EU 13 mei 2014, C-131/12, ECLI:EU:C:2014:317.

⁴⁰ F. Teeven, 'arrest Hof van Justitie 13 mei 2014 inzake Google/AEPD', juli 2014.

verantwoordelijke en bewerker, dit om transparantie te creëren. In de overeenkomst worden de afspraken tussen partijen duidelijk vastgelegd. In de bewerkersovereenkomst staat vooral het doel van de verwerking, welke middelen er gebruikt mogen worden, hoe de gegevens beveiligd moeten worden, hoe lang de gegevens opgeslagen mogen worden en hoe de verantwoordelijke kan controleren of de overeenkomst nagekomen wordt. De bewerkersovereenkomst heeft enkel betrekking hebben op de gegevensverwerking. De Autoriteit Persoonsgegevens stelt in het persbericht van 17 mei 2016 dat een bewerkersovereenkomst niet een onderdeel mag zijn van de overeenkomst van opdracht, maar een aparte overeenkomst moet zijn.⁴¹ De Autoriteit Persoonsgegevens is van mening dat de bewerkersovereenkomst aan een aantal minimumeisen moet voldoen. De overeenkomst moet ten eerste specifiek gaan over de gegevensverwerking door de bewerker; de verplichting moeten ten tweede over en weer duidelijk zijn vastgelegd in de overeenkomst; ten derde moet in de overeenkomst staan hoe de verantwoordelijke kan toezien op de naleving van de waarborgen; er moet daarnaast een geheimhoudingsplicht bevatten voor de bewerker en zijn personeel in de overeenkomst en tot slot moeten er bepalingen worden opgenomen wanneer er sprake is van sub-bewerken.

In de Memorie van Toelichting en Richtlijn 95/46/EG, waar de Wbp uit voortvloeit, komt echter de eis dat een bewerkersovereenkomst een afzonderlijk document moet zijn niet duidelijk uit de verf. Het volgende is te lezen in de Memorie van Toelichting op de Wbp:

De overeenkomst tussen de verantwoordelijke en de bewerker moet naar zijn aard betrekking hebben op de gegevensverwerking. Het contract mag niet betrekking hebben op een vorm van dienstverlening waar de gegevensverwerking slechts een uitvloeisel van is. Het tweede en derde lid kunnen tot consequentie hebben dat lopende contracten en andere rechtsverhoudingen als in dit artikel bedoeld, herziening behoeven.

Er kan dus worden gesteld dat het niet noodzakelijk is dat er een afzonderlijk bewerkingsovereenkomst bestaat, maar dat het wel duidelijk moet zijn dat de bewerker onder de verantwoordelijkheid van de verantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt.

---

⁴¹ AP eist betere afspraken over digitaliseren patiëntdossiers, persbericht 17 mei 2016, <www.autoriteitpersoonsgegevens.nl>, geraadpleegd op 13 januari 2017.

§ 2.5 De Autoriteit Persoonsgegevens

Elke lidstaat van de EU is verplicht om een privacy-autoriteit te hebben. In Nederland is de Autoriteit Persoonsgegevens de Nederlandse autoriteit die onafhankelijk toezicht houdt op het verwerken van persoonsgegevens. Onder toezicht vallen tevens diverse bevoegdheden, zoals het doen van een onderzoek, gedragscodes toetsen en bestuurlijke boetes opleggen. De bevoegdheden van de Autoriteit Persoonsgegevens zijn omschreven in de Wbp. De Wbp geeft de Autoriteit Persoonsgegevens rechtstreeks de bevoegdheid om toe te zien op de verwerking van persoonsgegevens.⁴² De bevoegdheden mogen alleen gebruikt worden voor het toezicht en de controle op de naleving van de wetgeving waarvoor hij is aangewezen.⁴³ Het toezicht is voornamelijk gericht op de naleving van de Wbp, maar ziet ook op de naleving van de Wet politiegegevens, de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens en alle andere wet- en regelgeving die te maken heeft met het verwerken van persoonsgegevens.⁴⁴

De Autoriteit Persoonsgegevens heeft de bevoegdheid om ambtshalve of op verzoek van belanghebbenden een onderzoek te doen naar de naleving van de Wbp.⁴⁵ Het onderzoek van de Autoriteit Persoonsgegevens kan bijvoorbeeld worden gestart vanwege actuele gebeurtenissen of tips die de Autoriteit Persoonsgegevens ontvangt over mogelijke overtredingen van de Wbp. De Autoriteit Persoonsgegevens kan daarnaast op verzoek van belanghebbenden, zoals burgers of belangenorganisaties, een onderzoek instellen.⁴⁶ Een recentelijk voorbeeld is de Arnhemse afvalpas.⁴⁷ De Autoriteit Persoonsgegevens heeft na een klacht van een burger een onderzoek gedaan naar het afvalpassensysteem van de gemeente Arnhem. De toezichthouder heeft vastgesteld dat op de afvalcontainer persoonsgegevens worden verwerkt zonder dat dit noodzakelijk is voor de publiekrechtelijke taak van de gemeente Arnhem. De gemeente handelt daarmee in strijd met de Wbp. Hierdoor heeft de Autoriteit Persoonsgegevens de bevoegdheid om een boete op te leggen aan de gemeente.

De Autoriteit Persoonsgegevens hanteert voor een onderzoek verschillende criteria om te bepalen of er voldoende aanleiding is om een onderzoek te doen. Deze criteria waren

---

⁴² Artikel 61, eerste lid, Wbp.

⁴³ Blomberg, Jurgens & Michiels 2016 p. 38.

⁴⁴ *Wet bescherming persoonsgegevens*, <www.autoriteitpersoonsgegevens.nl>, geraadpleegd op 15 februari 2016.

⁴⁵ Artikel 60, eerste lid, Wbp.

⁴⁶ Onderzoek en handhaving, <www.autoriteitpersoonsgegevens.nl>, geraadpleegd op 26 november 2016.

⁴⁷ De eindbrief aan gemeente Arnhem over de afvalpas van de Autoriteit Persoonsgegevens, 20 april 2017.

vastgelegd in de *Beleidsregels handhaving door het CBP*.⁴⁸ Echter, door de wijzigingen van de Telecommunicatiewet heeft de Autoriteit Persoonsgegevens haar boetebeleidsregels aangepast in de *Beleidsregels Autoriteit Persoonsgegevens 2016*.⁴⁹ Wanneer de Autoriteit Persoonsgegevens tijdens het onderzoek een overtreding constateert, dan is hij gemachtigd om handhavend op te treden. De Autoriteit Persoonsgegevens kan bestuursdwang toepassen of een last onder dwangsom opleggen op grond van artikel 65 e.v. van de Wbp. Sinds 1 januari 2016 heeft de Autoriteit Persoonsgegevens de bevoegdheid gekregen om bestuurlijke boetes op te leggen.⁵⁰ De bestuurlijke boete kan direct worden opgelegd aan de verantwoordelijke indien er sprake is van een opzettelijke overtreding van de Wbp door de verantwoordelijke of verwerker, zoals ongevraagd persoonsgegevens verstrekken aan een derde door de verwerker. Boetes kunnen tevens worden opgelegd wanneer de verantwoordelijke ernstig verwijtbaar heeft gehandeld, zoals het beschermen van de persoonsgegevens na te laten. In andere gevallen dient de Autoriteit eerst een bindende aanwijzing te geven.⁵¹ Om de naleving van de Wbp te bevorderen, heeft de wetgever ervoor gekozen om de boetebevoegdheid van de Autoriteit Persoonsgegevens uit te breiden. Op deze wijze heeft de Autoriteit meer mogelijkheden om sancties op te leggen. De Autoriteit Persoonsgegevens is op deze manier in staat de Wbp efficiënter en effectiever te handhaven.⁵²

De bevoegdheden van de Autoriteit Persoonsgegevens, die in artikel 65 e.v. van de Wbp worden geregeld, dienen als speciale preventie en als generale preventie voor (potentiële) overtreders.⁵³ De generale preventie van de boetebevoegdheden is vooral van belang. De boetebevoegdheden zullen naar verwachting ervoor zorgen dat organisaties en overheden gestimuleerd worden om in een eerder fase aandacht te besteden aan de bescherming van persoonsgegevens. Op deze wijze zullen organisaties en overheden voorzichtiger en zorgvuldiger met persoonsgegevens omgaan. Bij inzage in geautomatiseerde verwerkte persoonsgegevens is het van belang dat de toezichthouder daadwerkelijk toegang krijgt tot die gegevens. Enerzijds kunnen er gevallen voorkomen dat de toezichthouder een wachtwoord of uitleg moet krijgen over de gebruikte systemen of programma. Anderzijds moet de toezichthouder ervoor waken dat hij geen gegevens beschadigt of virussen overbrengt.⁵⁴ De

---

⁴⁸ *Stcrt.* 2011, nr. 1916.

⁴⁹ *Stcrt.* 2016, nr. 2043

⁵⁰ Meldplicht datalekken en uitbreiding bestuurlijke boetebevoegdheid Cbp, (*Stb.* 2015, 281).

⁵¹ *Idem*, p. 4.

⁵² *Kamerstukken II* 2014/15 33 662, nr. 9, p.4.

⁵³ Boetebeleidsregels Autoriteit Persoonsgegevens 2015, p 13.

⁵⁴ Blomberg, Jurgens & Michiels 2016, p. 19, zie ook Kamerling & Van der Putten 1995, p. 1142 – 1145.

inzagebevoegdheid van de Autoriteit Persoonsgegevens is beperkt tot persoonsgegevens die ter zake voor het onderzoek dienen. Persoonsgegevens mogen in beginsel niet worden ingezien op grond van artikel 5:17 Algemene wet bestuursrecht.⁵⁵ De inzagebevoegdheid op persoonlijke gegevens is alleen bij een strafrechtelijke opsporing passend.⁵⁶

Een andere belangrijke taak van het Autoriteit Persoonsgegevens is het adviseren over nieuwe regelgeving, zoals de nieuwe verordening die het recht op bescherming van persoonsgegevens waarborgt.⁵⁷ Indien de Autoriteit Persoonsgegevens haar bevoegdheden uitoefent, behoort zij zich ook te houden aan de wetten en regels van de Wbp. De Autoriteit Persoonsgegevens kan namelijk ook het rechtmatig verwerken van persoonsgegevens schenden. Een voorbeeld hiervan is wanneer de Autoriteit Persoonsgegevens een *forensic image* maakt.⁵⁸ Er wordt dan een kopiebeeld gemaakt van het computerscherm waar bijvoorbeeld persoonsgegevens op staan. Het maken van een *forensic image* van persoonsgegevens wordt ook onder ‘het verwerken van persoonsgegevens’ verstaan. Voor het nationale toezicht en de controle op de naleving van de Wbp is dus de Autoriteit Persoonsgegevens in Nederland bevoegd.

Een organisatie kan daarnaast als optie een Functionaris voor Gegevensbescherming (hierna: FG) aanstellen volgens de Wbp.⁵⁹ De FG heeft als interne toezichthouder de taak om toezicht en controle op de naleving van de Wbp te houden. Na de inwerkingtreding van de Avg zijn organisaties en overheidsinstanties verplicht om een FG aan te stellen.⁶⁰ De meldplicht en de mogelijkheid om een FG aan te stellen zijn middelen om zelfregulering te stimuleren bij de verantwoordelijke of de organisatie.

§ 2.6 Deelconclusie

De deelvraag van dit hoofdstuk luidt: ‘In hoeverre zijn de verantwoordelijke en de bewerker op grond van de Wbp verantwoordelijk om het recht op bescherming van persoonsgegevens te waarborgen? De verantwoordelijke en de bewerker zijn in beginsel verplicht zich te houden aan de artikelen 7 en 8 van de Wbp.

---

⁵⁵ Blomberg, Jurgens & Michiels 2016, p. 48 – 49.

⁵⁶ *Kamerstukken II* 1997/98, 25 464, nr. 3, p. 12 – 13.

⁵⁷ COM(2012)11.

⁵⁸ *Uitspraak handhaving na bezwaar dwangsombesluit zorgvuldige verwerking persoonsgegevens en informatieplicht*, 's-Gravenhage 21 augustus 2003, kenmerk: z2003-0763, <www.autoriteitpersoonsgegevens.nl>, geraadpleegd op 7 mei 2016.

⁵⁹ Algemene verordening gegevensbescherming 2016 (*PbEU* L119/1).

⁶⁰ COM(2012)11, p. 12.

De verantwoordelijke is verantwoordelijk voor de gehele verwerking van persoonsgegevens. De verantwoordelijke kan op grond van de Wbp worden gezien als hoofdverantwoordelijke voor het beschermen van persoonsgegevens. De verantwoordelijke is voornamelijk gehouden aan diverse verplichtingen van de Wbp.

De bewerker daarentegen verwerkt persoonsgegevens alleen onder de verantwoordelijkheid van de verantwoordelijke. Tussen deze twee partijen bestaat een bewerkersovereenkomst. Hierin staat het doel van de verwerking, welke middelen gebruikt mogen, hoe lang de gegevens opgeslagen mogen worden en hoe de verantwoordelijke kan controleren of de overeenkomst wordt nagekomen. De bewerker verwerkt persoonsgegevens niet op eigen initiatief, omdat de bewerker ten behoeve van de verantwoordelijke persoonsgegevens dient te verwerken.

De Autoriteit Persoonsgegevens is aangesteld bij de Wbp als onafhankelijke toezichthouder voor de naleving van de wettelijke regels omtrent het verwerken van persoonsgegevens. De onafhankelijke autoriteit kan gezien worden als een waarborg voor de betrokkene. Wanneer er in strijd gehandeld wordt door de verantwoordelijke of bewerker, dan mag de Autoriteit Persoonsgegevens handhavend optreden op grond van artikel 65 e.v. van de Wbp. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft dan tevens de bevoegdheid om bestuurlijke boetes op te leggen aan de verantwoordelijke. Op grond van de *Boetebeleidsregels Autoriteit Persoonsgegevens 2016* mag de Autoriteit Persoonsgegevens de verantwoordelijke diverse bestuurlijke boetes opleggen. In de *Boetebeleidsregels Autoriteit Persoonsgegevens 2016* is niet bepaald dat de toezichthouder een bestuurlijke boete aan de bewerker of sub-bewerker mag opleggen in situaties wanneer er in strijd wordt gehandeld op grond van de Wbp. De verantwoordelijke is namelijk in alle opzichte degene die door de Autoriteit Persoonsgegevens beboet kan worden. De verantwoordelijke zal hierdoor voorzichtiger en zorgvuldiger omgaan met persoonsgegevens, omdat alle hoofdverplichtingen op hem rusten.

Hoofdstuk 3. De Algemene verordening gegevensbescherming

§ 3.1 Inleiding

De Avg zal vanaf 25 mei 2018 van toepassing zijn en de Richtlijn 95/46/EG wordt op die dag ingetrokken. De organisaties dienen zich nog te houden aan de regels in de Wbp tot aan de intrekking van de Richtlijn 95/46/EG.⁶¹ Dat betekent dat alle organisaties tot 25 mei 2018 de tijd hebben om aan de regels van de Avg te voldoen. In dit hoofdstuk staat de vraag centraal: ‘In hoeverre zijn de verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker op grond van de Avg verantwoordelijk om het recht op bescherming van persoonsgegevens te waarborgen en wat gebeurt er met de Wbp? In § 3.2 wordt een inleiding gegeven over de Avg. In § 3.3 wordt verder ingegaan op de Avg. Vervolgens worden er in § 3.4 diverse begrippen van de Avg uiteengezet. Verder wordt in § 3.5 ingegaan op de verhouding tussen de verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker van de Avg. Tot slot wordt dit hoofdstuk afgesloten met een deelconclusie in § 3.6.

§ 3.2 Basis van de Avg

De Avg is een verordening, die zijn juridische grondslag vindt in artikel 16, tweede lid, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: VWEU). De Avg dient daarnaast inhoudelijke te voldoen aan artikel 8 van het Handvest van de Grondrechten (hierna: het Handvest). De Avg is de uitvoering van artikel 8, eerste lid, van het Handvest. Artikel 8, eerste lid, van het Handvest waarborgt het recht op bescherming van zijn persoonsgegevens van eenieder. Het recht op bescherming van persoonsgegevens is verbonden aan het recht op eerbiediging van privé-, familie en gezinsleven, dat in artikel 7 van het Handvest is omschreven.⁶² Deze twee rechten staan in het Handvest los van elkaar als een grondrecht. Het recht op privéleven is een klassiek vrijheidsrecht dat uitgaat van de bescherming van het individu op inbreuken vanaf buitenaf op zijn privéleven.⁶³ Verder bevat artikel 8 van het Handvest enkele basisregels over gegevensbescherming. In het tweede lid is het recht op eerlijke verwerking van persoonsgegevens, het beginsel van doelbinding en de eis dat gegevensverwerking van de persoon moet berusten op toestemming van de betrokkene of op basis van een andere gerechtvaardigde grondslag waarin de wet voorziet. In het derde lid wordt de lidstaat verplicht om een onafhankelijke autoriteit te hebben, die op de naleving van

---

⁶¹ Artikel 94, eerste lid, en artikel 99, tweede lid, Avg.

⁶² Diaz & Gürses 2012, p. 58-63.

⁶³ Jagt 2013, p. 166 – 167.

artikel 8, eerste en tweede lid, van het Handvest toeziet. De functie van het tweede en derde lid van artikel 8 van het Handvest was vanaf het begin onduidelijkheid.⁶⁴ Het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: HvJ EU) heeft in het *ASNEF*-arrest het tevens niet verduidelijkt. Het HvJ EU oordeelde dat het recht op bescherming van persoonsgegevens onder bepaalde voorwaarden en beperkingen kan worden gesteld op grond van artikel 8, tweede lid, en artikel 52, eerste lid, van het Handvest,⁶⁵ De uitspraak van het HvJ EU liet dus de mogelijkheid verder open voor de volgende lezing van het recht op bescherming van persoonsgegevens.⁶⁶

Het Europees Parlement en de Raad stellen op grond van artikel 16, tweede lid, van het VWEU, de voorschriften, volgens de gewone wetgevingsprocedure, vast betreffende de bescherming van natuurlijke personen ten aanzien van de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen en organen van de EU en handelingen van lidstaten die binnen het toepassingsgebied van het recht van de Unie vallen, alsmede de voorschriften betreffende het vrije verkeer van gegevens. De Avg valt tevens onder artikel 16, tweede lid, VWEU. Hierdoor is het toepassingsbereik van het recht op bescherming van persoonsgegevens verbreed als deze wordt vergeleken met de Richtlijn 95/46/EG.

De Avg is op 25 mei 2016 in werking getreden en hierdoor zal de nationale wetgeving van de EU-landen moeten veranderen. De Richtlijn 95/46/EG is namelijk geïmplementeerd in de EU-landen, maar de richtlijn wordt ingetrokken op de dag wanneer de Avg van toepassing is. Bovendien is de Avg een verordening, die een algemene strekking heeft, die verbindend is in al haar onderdelen en rechtstreeks toepasbaar is in elke Europese lidstaat.⁶⁷ Verschillende organisaties hebben tot 25 mei 2018 om aan de regels uit de Avg te voldoen. Sinds 1 januari 2016 geldt in Nederland bijvoorbeeld de meldplicht voor datalekken, die in de Avg staat.⁶⁸ Deze meldplicht houdt in dat overheden en organisaties direct een melding moeten maken bij de Autoriteit Persoonsgegevens zodra zij een datalek hebben geconstateerd.⁶⁹ De Avg is toegespitst op de huidige stand van gegevensbescherming, zoals online activiteiten en de huidige technologische ontwikkelingen. De Avg zal volgens de EC meer bescherming bieden dan de Richtlijn 95/46EG, dus ook meer bescherming bieden dan de Wbp. De wetgeving van

---

⁶⁴ Gonzalez Fuster 2014, p. 214.

⁶⁵ HvJ EU 24 november 2011 C 468/10, *ECLI:EU:C:2011:777*, r.o. 42.

⁶⁶ Koning 2015, p. 362.

⁶⁷ Artikel 288 VWEU

⁶⁸ *Stb.* 2015, 230.

⁶⁹ *Idem*, p. 2 - 3.

de Avg zal tot meer harmonisatie leiden tussen de EU-lidstaten betreffende het recht op bescherming van zijn persoonsgegevens.⁷⁰ De Autoriteit Persoonsgegevens heeft samen met de andere Europese privacytoezichthouders handleidingen gepubliceerd, die bepaalde begrippen uit de Avg verduidelijken. De handleidingen zal de harmonisatie van het recht op bescherming van persoonsgegevens bevorderen.⁷¹

§ 3.3 De Avg

Er zijn verschillende veranderingen in de Avg ten opzichte van de Richtlijn 95/46/EG en de Wbp. Er is bijvoorbeeld in 2016 gekozen voor een verordening om het recht op bescherming van persoonsgegevens te waarborgen. De lidstaat dient een verordening zodanig nationaalrechtelijk in te kaderen dat zij ook daadwerkelijk kan worden toegepast.⁷² Voor sommige bepalingen van verordeningen kunnen evenwel uitvoeringsmaatregelen van de lidstaten noodzakelijk zijn.⁷³ De Avg heeft gevolgen voor de Nederlandse regelgeving. Om die reden zijn er regels ter uitvoering van Avg opgesteld. Nederland heeft op 9 december 2016 het wetsvoorstel Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming gepubliceerd.⁷⁴ De strekking van het wetsvoorstel is dat de huidige Wbp wordt ingetrokken en wordt vervangen door Avg en de Uitvoeringswet Avg.⁷⁵ De Uitvoeringswet Avg zal uitvoerig de activiteiten van een verwerkingsverantwoordelijke, de verwerking van persoonsgegevens in het kader van activiteiten van een verwerker en de positie van de Autoriteit Persoonsgegevens regelen. De bepalingen van de Wbp zijn grotendeels overgenomen in het wetsvoorstel van de Uitvoeringswet Avg.⁷⁶ In Nederland zal de Uitvoeringswet Avg in werking treden op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Er wordt gestreefd naar inwerkingtreding op 25 mei 2018, de datum waarop de verordening van toepassing wordt.⁷⁷

Alle EU-lidstaten krijgen te maken met één en dezelfde verordening Er zal geen sprake meer zijn van nationale regels die afwijken betreffende gegevensbescherming. Er moet echter wel rekening worden gehouden met de toepassing van de regels die in verschillende lidstaten

---

⁷⁰ Jong 2015, p. 8.

⁷¹ *Vorbereitung op de AVG*, <www.autoriteitpersoonsgegevens.nl>, geraadpleegd op 25 mei 2017.

⁷² Kortmann 2016, p 122.

⁷³ ÖBB Personenverkehr, C-509/11.

⁷⁴ Wetsvoorstel Uitvoeringswet Avg.

⁷⁵ MvT bij wetsvoorstel Uitvoeringswet Avg, p. 19.

⁷⁶ Wetsvoorstel Uitvoeringswet Avg, p. 92.

⁷⁷ *Idem*, p. 92

uiteenlopen. De verordening geeft namelijk enerzijds de ruimte om eigen regels vast te stellen op belangrijke beleidsterreinen, zoals sociale zekerheid, arbeid en zorg; anderzijds kenmerkt de verordening zich door vele open begrippen en vage normen, die in de praktijk moeten worden ingevuld en geconcretiseerd. Bovendien blijven de Autoriteit In Nederland zullen de persoonsgegevens en de nationale rechter onverminderd bevoegd zijn over de toepassing van de verordening. De toepassing van de vordering zal zonder twijfel leiden tot verschillen in uitleg en toepassing van de regels in de lidstaten.⁷⁸

De Avg biedt net als Richtlijn 95/46/EG bescherming aan natuurlijke personen, ongeacht hun nationaliteit of verblijfplaats, van wie persoonsgegevens worden verwerkt.⁷⁹ De verordening is de belangrijkste regulatoire privacyontwikkeling van de afgelopen twee jaar.⁸⁰ De beginselen van gegevensbescherming in de Avg moeten net als in de Richtlijn 95/46/EG voor elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon gelden.⁸¹ Het territoriale toepassingsgebied van de verordening is veel ruimer dan Richtlijn 95/46/EG. De verordening is namelijk ook van toepassing op elke verwerking van persoonsgegevens van betrokkenen, die zich in de EU bevinden.⁸² Verder is het verstrekken van informatie aan de geregistreerde in de verordening ook uitgebreider omschreven. Er is tevens de aanwijzing van één toezichthoudende instantie in grensoverschrijdende zaken. Alle bevoegde toezichthouders dienen samen te werken onder leiding van één leidende toezichthouder.⁸³ Bovendien dient de verordening net als de richtlijn, het recht op bescherming van persoonsgegevens te waarborgen. Er is echter een handvol nieuwe begrippen in de Avg.

§ 3.4 De begrippen in de Avg

De Avg komt met verschillende begrippen; begrippen die bijvoorbeeld nog niet in Richtlijn 95/46/EG waren opgenomen, maar werden al wel gebruikt; begrippen die helemaal nieuw zijn, in zoverre dat de Avg daarvoor een nieuwe begripsomschrijving geeft en een geheel nieuwe regeling.⁸⁴ In de volgende paragrafen worden de volgende begrippen: ‘persoonsgegevens’ en ‘verwerking’ uiteengezet. Deze begrippen zijn voor dit onderzoek tevens belangrijk, maar niet de belangrijkste. Er wordt in de volgende paragraaf kort op de

---

⁷⁸ Zwenne & Mommers 2016, p 182 – 183.

⁷⁹ *PbEU* L119 van 4 mei 2016, preambule p. 3.

⁸⁰ *PbEU* L119 van 4 mei 2016, p. 1.

⁸¹ *Idem*, p. 5

⁸² Chavannes, e.a., Kroniek technologie en recht, *Nederlands Juristenblad*, 14 oktober 2016, afl.35, p. 2655.

⁸³ *Idem*, p. 2654 – 2655.

⁸⁴ Zwenne & Mommers 2016, p 183 – 184.

begrippen ‘persoonsgegevens’ en ‘verwerking’ ingegaan, omdat deze begrippen van de Avg niet veel verschilt met die van de Richtlijn 95/46/EG. Er wordt in de volgende paragrafen meer aandacht geschonken aan de begrippen die een nieuwe aanduiding hebben, maar die inhoudelijk ongewijzigd zijn en die tevens in de Richtlijn 95/46/EG te vinden waren: de ‘verwerkingsverantwoordelijke’ en de ‘verwerker’.

§ 3.4.1 Persoonsgegevens

Persoonsgegevens zijn alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon. Als identificeerbaar wordt beschouwd een natuurlijke persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identificator zoals een naam, een identificatienummer, locatiegegevens, een online identicator of van een of meer elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die natuurlijke persoon. De definitie van persoonsgegevens is uitgebreider in de Avg, zoals met het uiteenzetten van pseudonieme gegevens.⁸⁵

§ 3.4.2 Het verwerken van persoonsgegevens

Een verwerking is een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens.⁸⁶ Voor het verwerken van persoonsgegevens dient altijd toestemming te worden verleend door de betrokkene door middel van een duidelijke actieve handeling, bijvoorbeeld op schrift, elektronisch of mondeling. In ieder geval moet blijken dat de betrokkene vrijelijk en specifiek geïnformeerd is en ondubbelzinnig met de verwerking van zijn persoonsgegevens instemt. De toestemming moet gelden voor alle verwerkingsactiviteiten die hetzelfde doel of dezelfde doeleinden dienen, tenzij de verwerking meerdere doeleinden heeft. Wanneer de verwerking van persoonsgegevens meerdere doeleinden heeft, moet toestemming voor elk daarvan worden verleend.⁸⁷

---

⁸⁵ Van Schie 2015, p 24.

⁸⁶ Artikel 4, tweede lid, Avg.

⁸⁷ *PbEU* L119 van 4 mei 2016, preambule p. 6.

§ 3.4.3 Verwerkingsverantwoordelijke

Een van de belangrijkste begrippen voor dit onderzoek en dat al bekend is, is ‘de verwerkingsverantwoordelijke’. De verwerkingsverantwoordelijke is een nieuwe aanduiding in de Avg. In de Wbp wordt het begrip aangeduid als ‘verantwoordelijke’⁸⁸ en in de Richtlijn 95/46/EG als ‘voor de verwerking verantwoordelijke’⁸⁹. Het begrip heeft in de Avg een nieuwe aanduiding, maar inhoudelijk is het ongewijzigd gebleven. De Avg is vanuit het Engels vertaald naar het Nederlands. Zwenne en Mommers adviseert ons er maar bij neer te leggen dat de begrippen zijn veranderd. De auteurs denken dat degenen die de verordening naar het Nederlands hebben vertaald waarschijnlijk een overwegend Vlaamse achtergrond hebben.⁹⁰

De definitie van de verwerkingsverantwoordelijke staat in artikel 4, zevende lid, Avg. De verwerkingsverantwoordelijke moet een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan zijn die/dat alleen samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt. Wanneer de doelstellingen van en de middelen voor deze verwerking in het Unierecht of het lidstatelijke recht worden vastgesteld, kan daarin worden bepaald wie de verwerkingsverantwoordelijke is of volgens welke criteria deze wordt aangewezen. In het wetsvoorstel van de Uitvoeringswet Avg komt niet naar voren hoe de verwerkingsverantwoordelijke bepaald kan worden. Er wordt alleen geregeld dat de verwerkingsverantwoordelijk aansprakelijk is voor de schade of het nadeel, dat voortvloeit uit het niet nakomen van de voorschriften van de Avg.⁹¹ De verwerkingsverantwoordelijke dient zich te houden aan de artikelen 13 en 14 van de Avg, bedoelde informatievervalsing, en de artikelen 15 tot en met 22 en 34 van de Avg, bedoelde communicatiemogelijkheden van de betrokkene met de verwerkingsverantwoordelijke en/of verwerker. Indien de verwerkingsverantwoordelijke niet tegemoetkomt aan de verzoeken van de betrokkene, dan moet de betrokkene daarover worden geïnformeerd. De verwerkingsverantwoordelijke dient bovendien de betrokkene aan te wijzen op de mogelijkheden om te klagen bij de Autoriteit Persoonsgegevens en mogelijkheden op rechtsherstel bij de rechter.⁹² De verwerkingsverantwoordelijke heeft dus op grond van de Avg meer verplichtingen dan op grond van de Wbp.

---

⁸⁸ Artikel 1 sub d Wbp

⁸⁹ Artikel 2 sub d Richtlijn 95/46/EG

⁹⁰ Zwenne & Mommers 2016, p 183 – 184.

⁹¹ Artikel 36, derde lid, Uitvoeringswet Avg.

⁹² Wolters 2012, p. 24

§ 3.4.4 Verwerker

Een ander begrip dat tevens belangrijk is voor dit onderzoek is, is ‘de verwerker’ De definitie van de verwerker wordt uiteengezet in artikel 4, achtste lid, Avg. De verwerker wordt in de Wbp aangeduid als ‘bewerker’ (artikel 1, sub e, Wbp) en in de Richtlijn als ‘verwerker’ (artikel 2, sub e, Richtlijn 95/46/EG). Het begrip ‘verwerker’ is net als het begrip ‘verwerkingsverantwoordelijke’ een nieuwe aanduiding in de Avg.

Volgens Zwenne en Mommers kan het begrip ‘verwerker’ verward worden met de ‘verantwoordelijke’, omdat de begrippen enigszins op elkaar lijken.⁹³ De taken van de verwerker kunnen enigszins hetzelfde zijn als die van de verwerkingsverantwoordelijke. De verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker dienen alsnog een verwerkersovereenkomst te hebben. Hierin wordt vastgelegd hoe de verwerker met de persoonsgegevens moet omgaan volgens de verwerkingsverantwoordelijke. In de Avg wordt in bepaalde gevallen over de verantwoordelijke gesproken. In die bepaalde gevallen is het niet duidelijk of het over de verwerkingsverantwoordelijke of verwerker gaat. In de Engelse versie van de Avg wordt er duidelijk verwezen naar de *controller of processor*. De verwerker dient volgens de Avg een natuurlijk persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat ten behoeve van de verwerkingsverantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt, te zijn. Op grond van artikel 36, derde lid, van het wetsvoorstel van de Uitvoeringswet Avg is de verwerker in Nederland alleen aansprakelijk voor de schade of het nadeel, die is ontstaan door zijn werkzaamheid. De Avg vult wel aan dat de verwerker een boete kan worden opgelegd door de toezichthouder, wanneer hij in strijd handelt met de Avg. Het toepassingsbereik van de verplichtingen zijn uitgebreid voor de verwerkers, want ook verwerkers dienen te voldoen aan de verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke.⁹⁴ De verwerker heeft dus op grond van de Avg meer verplichtingen dan op grond van de Wbp.

§ 3.5 De verhouding tussen de verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker

De inhoud van het begrip: ‘verwerkingsverantwoordelijke’ is vergeleken met de inhoud van het begrip ‘verantwoordelijke’ niets veranderd. De verwerkingsverantwoordelijke blijft (hoofd)verantwoordelijk voor de verwerking van persoonsgegevens. Bovendien blijft de verwerkingsverantwoordelijke (hoofd)aansprakelijk voor de schade of het nadeel, die voortvloeit uit het niet nakomen van de bij of krachtens de Avg gegeven voorschriften. Er kan

---

⁹³ Zwenne & Mommers 2016, p 183 – 184.

⁹⁴ Uitvoeringswet Avg, p.24 (MvT).

worden geconcludeerd dat er geen grote veranderingen zijn in de verantwoordelijkheid van de verwerkingsverantwoordelijke. Wel moet de verwerkingsverantwoordelijke een register van verwerkingsactiviteiten gaan bijhouden.

De verwerker zal volgens de Avg meer verantwoordelijkheid dragen dan volgens de Richtlijn 95/46/EG en Wbp. Volgens de Richtlijn 95/46/EG en de Wbp verlangt de nationale wetgever alleen dat verwerkers de verplichting wordt opgelegd om persoonsgegevens uitsluitend in opdracht van de verantwoordelijke te verwerken.⁹⁵ Verder wordt er in de Richtlijn 95/46/EG en de Wbp verlangd dat er een bewerkersovereenkomst is tussen de verantwoordelijke en de bewerker.⁹⁶

In de Avg worden zelfstandige verplichtingen opgelegd aan de verwerker. De verwerker kan bijvoorbeeld ook aansprakelijk worden gesteld voor de schade of het nadeel, net als de verwerkingsverantwoordelijke, Indien iemand schade lijdt doordat ten opzichte van de verwerker in strijd heeft gehandeld met de bij of krachtens de Avg gegeven voorschriften, die voor zover zijn ontstaan door de werkzaamheden van de verwerker.⁹⁷ Bovendien staat in artikel 37 van het wetsvoorstel van de Uitvoeringswet Avg beschreven dat de verwerker even hard aangepakt wordt als de verwerkingsverantwoordelijke. Wanneer de verwerker immers in strijd handelt met het bij of krachtens de Avg en een ander daardoor schade lijdt of dreigt te leiden, kan de rechter hem op vordering van die ander zodanig gedrag verbieden en hem bevelen maatregelen te treffen tot herstel van de gevolgen van het gedrag.⁹⁸

Verder rusten de volgende nieuwe verplichtingen op de verwerker op grond van de Avg: de verwerker is verantwoordelijk voor het gebruiken van sub-verwerkers (artikel 28, tweede en vierde lid, Avg); verwerkers die buiten de Unie gegevens verwerken, dienen een vertegenwoordiger aan te wijzen binnen de Unie (artikel 27, eerste lid, Avg); verwerkers dienen melding te maken aan de verantwoordelijke bij beveiligingsinbreuken (artikel 28, derde lid, sub h en artikel 33, tweede lid, Avg); verwerkers dienen een register bij te houden van alle ten behoeve van een verwerkingsverantwoordelijke verrichte verwerkingen (artikel 30, tweede lid, Avg); verwerkers dienen mee te werken met een onderzoek en de uitvoering van andere taken van de toezichthouder (artikel 31 Avg); verwerkers dienen net als de

---

⁹⁵ Artikel 16 Richtlijn 95/46/EG en artikel 12 Wbp.

⁹⁶ Hoofdstuk 2 van dit onderzoek.

⁹⁷ Artikel 36, derde lid, Uitvoeringswet Avg

⁹⁸ Artikel 37, eerste lid, Uitvoeringswet Avg.

verwerkingsverantwoordelijke een FG aan te stellen in hun organisatie (artikel 37, eerste lid, Avg); de verwerker is ook verantwoordelijk voor gegevensdoorgiften naar landen buiten de Unie (artikel 44 tot en met 49 Avg).

§ 3.6 Deelconclusie

De deelvraag van dit hoofdstuk luidt: ‘In hoeverre zijn de verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker op grond van de Avg verantwoordelijk om het recht op bescherming van persoonsgegevens te waarborgen en wat gebeurt er met de Wbp?’

De verwerkingsverantwoordelijke is een nieuwe aanduiding in de Avg, maar inhoudelijk is het grotendeels ongewijzigd gebleven. De verwerkingsverantwoordelijke dient zich te houden aan de artikelen 13 en 14 van de Avg, die betrekking hebben op de informatieverstrooming, en de artikelen 15 tot en met 22 en 34 van de Avg, die betrekking hebben op de communicatiemogelijkheden van de betrokkene met de verwerkingsverantwoordelijke en/of verwerker.

De verwerker is net als de verwerkingsverantwoordelijke een nieuwe aanduiding in de Avg, maar in de Avg heeft de verwerker meer verplichtingen gekregen dan in de Wbp. De taken van de verwerker kunnen namelijk enigszins hetzelfde zijn als die van de verwerkingsverantwoordelijke. Net als in de Wbp dient de verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker een verwerkersovereenkomst te hebben. Hierin wordt vastgelegd hoe de verwerker met de persoonsgegevens moet omgaan volgens de verwerkingsverantwoordelijke.

De Avg is een verordening, die een algemene strekking heeft in het waarborgen van het recht op bescherming van persoonsgegevens, verbindend is in al haar onderdelen en rechtstreeks toepasselijk is in alle EU-lidstaten. De inwerkingtreding van de Avg is een feit en het is op 25 mei 2016 in werking getreden. De verordening zal vanaf 25 mei 2018 toepasbaar zijn in alle lidstaten van de EU. Organisaties hebben dan ook tot 25 mei 2018 om aan de Avg te voldoen. Nederland dient de Avg tevens zodanig nationaal rechtelijk in te kaderen, waardoor zij ook daadwerkelijk de Avg kan toepassen. Door de inwerkingtreding van de Avg zal de Richtlijn 95/46/EG worden vervangen door de Avg. In Nederland is de Richtlijn 95/46/EG geïmplementeerd in de Wbp en dat betekent dat de Wbp ook komt te vervallen. Ondanks het doel om een einde te maken aan de versnippering van regels binnen de EU, bevat de Avg op

diverse plaatsen de mogelijk voor iedere EU-lidstaat zijn eigen of nadere regels te stellen. Nederland heeft op 9 december 2016 het wetsvoorstel van de Uitvoeringswet Avg gepubliceerd. Het is de bedoeling dat wanneer de Avg en de Uitvoeringswet Avg inwerking treedt, de Wbp wordt ingetrokken.

Hoofdstuk 4. De vergelijking tussen de Wbp en Avg

§ 4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt er een vergelijking gemaakt van de Wbp en de Avg om te zien in welk opzicht de regelingen op het gebied van bescherming van persoonsgegevens verschillen. De Wbp en de Avg bevatten regelingen die van toepassing zijn op de geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens die in een bestand zijn opgenomen of die zijn bestemd daarin te worden opgenomen, evenals op de niet-geautomatiseerde verwerking van zulke gegevens. De Avg waarborgt het recht op bescherming van persoonsgegevens op Europees niveau. De Wbp daarentegen waarborgt het recht op bescherming van persoonsgegevens in Nederland totdat het wordt vervangen door de Avg. Het is de bedoeling dat de Avg en de Uitvoeringswet Avg op 25 mei 2018 inwerking treedt. In dit hoofdstuk staat daarom de vraag centraal: ‘Wat zijn de verschillen tussen de Wbp en de Avg met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens, de verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker?’ In § 4.2 wordt de verwerking van persoonsgegevens tussen de Wbp en de Avg met elkaar vergeleken. In § 4.3 en § 4.4 worden de verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke en die van de verwerker volgens de Wbp en volgens de Avg met elkaar vergeleken. In § 4.5 zal een verklaring worden gegeven voor het gebruiken van een verordening voor het beschermen van persoonsgegevens. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met een deelconclusie in § 4.6.

§ 4.2 De verwerking van persoonsgegevens

In deze paragraaf worden de definitie ‘persoonsgegevens’ en ‘het verwerken van persoonsgegevens’ van de Avg met de Wbp vergeleken. De Wbp beoogt een minimum beschermingsniveau te waarborgen op het gebied van verwerken van persoonsgegevens.⁹⁹ De Wbp geeft aan dat een persoonsgegeven elk gegeven omtrent een geïdentificeerde of een identificeerbaar persoon is.¹⁰⁰ De Avg heeft de definitie grotendeels van Richtlijn 95/46/EG overgenomen, maar er zijn wat extra voorbeelden toegevoegd zoals gegevens over de verblijfplaats, een unieke identificatiecode of genderidentiteit van die persoon.¹⁰¹ De definitie: ‘persoonsgegevens’ is in de Avg meer afgebakend en betrokkenen kunnen zich beter

---

⁹⁹ *Kamerstukken II 1997/98*, 25 892, nr. 3, p. 46. (MvT).

¹⁰⁰ Artikel 1 sub a Wbp.

¹⁰¹ Artikel 4, tweede lid, en artikel 2 sub a Richtlijn 95/46/EG.

beschermen of beschermd worden. Dat betekent dat het recht op bescherming van persoonsgegevens meer gewaarborgd wordt in de Avg.

Verwerking wordt in Richtlijn 95/46/EG, in de Wbp en in de Avg gedefinieerd als ‘elke bewerking of elk geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of geheel van persoonsgegevens’.¹⁰² De grondslagen voor het verwerken van persoonsgegevens zijn in alle drie de regelingen hetzelfde en gelijk gebleven.¹⁰³ Hoewel de verordening omvangrijker is dan de richtlijn, biedt de Avg een behoudend beeld. De vernieuwingen zijn meer te vinden in de uitwerking van de rechten en de verplichtingen van de diverse actoren en tevens bij het toezicht op de naleving en de handhaving van de Avg.¹⁰⁴

De definities van de verwerkingsverantwoordelijke en verwerker zijn in de Avg ook breder omschreven dan in de Wbp.¹⁰⁵ De verwerkingsverantwoordelijke en/of verwerker dienen/dient in beginsel toestemming te vragen voor het verwerken van persoonsgegevens. Dit is ongewijzigd gebleven ten opzichte van de Wbp. Echter, de definitie van toestemming is in de Avg wel veranderd.¹⁰⁶ Het begrip ‘toestemming’ is namelijk gedefinieerd als ‘elke vrije, specifieke, op informatie berustende en uitdrukkelijke wilsuiting waarmee de betrokkene, door middel van hetzij een verklaring hetzij een ondubbelzinnige actieve handeling aanvaardt dat hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt’.¹⁰⁷ Dat betekent dat het recht op bescherming van persoonsgegevens van de betrokkene meer wordt gewaarborgd. De verwerkingsverantwoordelijke en/of verwerker dienen/dient toestemming te krijgen uit een ondubbelzinnige actieve handeling van de betrokkene. De handeling moet een indicatie zijn van een wil waarmee de betrokkene een overeenstemming aantoont.¹⁰⁸ De betrokkene heeft meteen inzicht in wanneer het verwerken van persoonsgegevens gaat plaatsvinden. Bovendien heeft de betrokkene de keuze om het verwerken van de persoonsgegevens te staken. Hierdoor heeft de betrokkene meer bescherming in wanneer zijn persoonsgegevens daadwerkelijk worden verwerkt.

---

¹⁰² Artikel 4, derde lid, Avg, artikel 2 sub a Richtlijn 95/46/EG en artikel 1 sub b Wbp.

¹⁰³ Artikel 6 Avg, artikel 7 Richtlijn 95/46/EG en artikel 8 Wbp.

¹⁰⁴ Jong 2015, p. 8

¹⁰⁵ Artikel 4, vijfde lid, Avg, artikel 2 sub d en e Richtlijn 95/46/EG en artikel 1 sub d en f Wbp.

¹⁰⁶ Artikel 4, achtste lid, Avg.

¹⁰⁷ *Idem*.

¹⁰⁸ Groep gegevensbescherming artikel 29, *Advies 15/2011 over de definitie van “toestemming”*, WP 187, p.13.

§ 4.3 Verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke

In de Wbp zijn de verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke redelijk beperkt. Op grond van de Wbp wordt de betrokkene enkel op zijn verzoek geïnformeerd over de verwerking van zijn persoonsgegevens door verwerkingsverantwoordelijke.¹⁰⁹ In de Avg ligt de nadruk sterk op de informatieverstrekking over de rechten van de betrokkene en het communiceren hoe een betrokkene gebruik kan maken van deze rechten. Deze rechten en het gebruik daarvan dient vooraf de verwerking te worden verstrekt aan de betrokkene door de verwerkingsverantwoordelijke.¹¹⁰ De communicatie in verband met de verwerking dient in eerste instantie beknopt, transparant, duidelijk en in een eenvoudige vorm en in duidelijke en eenvoudige taal te zijn.¹¹¹ Om te beginnen worden de identiteit en de contactgegevens van de voor de verwerking als standaardinformatie verstrekt aan de betrokkene door de verwerkingsverantwoordelijke. Het doel van de verwerking dient tevens aan de betrokkene bekend te zijn, zodat het recht op bescherming van persoonsgegevens kan worden gewaarborgd. De doeleinden van de verwerking, waarvoor de persoonsgegevens zijn bestemd, zijn echter altijd het belangrijkste geweest om aan de betrokkene te melden.¹¹²

De verwerkingsverantwoordelijke is verplicht de werkwijze van het verwerken van persoonsgegevens aan de betrokkene te communiceren en hem duidelijk te laten blijken wat zijn rechten zijn om deze uit te kunnen oefenen.¹¹³ Er kan vanuit worden gegaan dat deze extra waarborgen in de Avg, naast het standaard informatieverstrekkingartikel, meer bescherming voor de betrokkene biedt dan in de Richtlijn 95/46/EG en in de Wbp. Volgens de Avg dient de betrokkene al vanaf de eerste verwerking van zijn persoonsgegevens te worden geïnformeerd door de verwerkingsverantwoordelijke, ook als degene hier niet om heeft gevraagd.¹¹⁴ De Avg biedt dus de waarborg dat de verwerkingsverantwoordelijke als hoofdregel de betrokkene op de hoogte stelt bij het verwerken van zijn persoonsgegevens.

De kennis over hoe bepaalde persoonsgegevens worden verwerkt, kan de positie van de betrokkene versterken, maar dat betekent dat de verwerkingsverantwoordelijke meer verplichtingen heeft tegenover de betrokkene.¹¹⁵ In de Avg zijn tevens enkele contractuele

---

¹⁰⁹ Artikel 12 sub a Richtlijn 95/46/EG.

¹¹⁰ Artikel 10bis Avg.

¹¹¹ Artikel 11 Avg.

¹¹² Artikel 13 en 14 Avg en artikel 10 van de Richtlijn

¹¹³ Overweging 46 en 47 Avg.

¹¹⁴ Artikel 14, eerste lid, sub g bis Avg.

¹¹⁵ Blume 2012, p. 31.

waarborgen geregeld die de verwerkingsverantwoordelijke dient te treffen voordat hij een verwerker inschakelt. Deze waarborgen zien onder meer op geheimhouding, teruggave en/of vernietiging van persoonsgegevens en de uitvoering van de controle door de Autoriteit Persoonsgegevens.¹¹⁶ De bescherming van persoonsgegevens wordt in de Avg hierdoor extra gewaarborgd door de verwerkingsverantwoordelijke, dan in de Wbp. De extra verplichtingen, zoals de transparantie en de verantwoordingsplicht, van de verwerkingsverantwoordelijke zorgen ervoor dat de betrokkene meer bescherming krijgt bij de verwerking van zijn persoonsgegevens.

In de Avg wordt de term *data protection impact assessment* gebruikt. De Nederlandse vertaling is: ‘gegevensbeschermingseffectbeoordeling’. Het is een middel om vooraf de privacyrisico’s van een gegevensverwerking in kaart te brengen en vervolgens maatregelen te kunnen nemen om de risico’s te kunnen verkleinen.¹¹⁷ Het middel verbetert het recht op bescherming van persoonsgegevens, want de verwerkingsverantwoordelijke heeft een keuze om risico’s op het schenden van privacy te beperken. De *privacy impact assessment* (hierna: PIA) kan door de verwerkingsverantwoordelijke worden uitgevoerd. De PIA wordt aangeraden wanneer de gegevensbescherming een hoog privacyrisico oplevert. Het wordt de verwerkingsverantwoordelijke alleen verplicht als een gegevensverwerking waarschijnlijk een hoog privacyrisico oplevert voor de betrokkene. De Groep heeft voor het gebruiken van de PIA een handleiding gepubliceerd, *Guidelines on Data Protection Impact Assessment*. De handleiding zal meer uitleg geven over wanneer en hoe de verwerkingsverantwoordelijke een PIA moet uitvoeren. De Nederlandse vertaling van de handleiding volgt nog.¹¹⁸ De verplichting om een PIA uit te voeren door de verwerkingsverantwoordelijke kan ook een bijdrage opleveren aan het verbeteren van het recht op bescherming van persoonsgegevens.

De meldplicht gegevensverwerking, die in de Wbp staat en die de verwerkingsverantwoordelijke heeft bij de Autoriteit Persoonsgegevens, vervalt zodra de Avg van toepassing is.¹¹⁹ De verwerkingsverantwoordelijke heeft echter wél een documentatieplicht krachtens de Avg. De documentatieplicht houdt in dat de

---

¹¹⁶ *Idem*, p. 19.

¹¹⁷ Privacy impact assessment (PIA), <www.autoriteitpersoonsgegevens.nl>, geraadpleegd op 25 mei 2017.

¹¹⁸ Groepsgegevensbescherming artikel 29, *Guidelines on Data Protection Impact Assessment (DPIA) and determining whether processing is “likely to result in a high risk” for the purpose of Regulation 2016/679*, 17/EN, WP 248, 4 april 2017.

¹¹⁹ *Algemene verordening gegevensbescherming; Moet ik mijn gegevensverwerkingen straks nog melden bij de AP?* <www.autoriteitpersoonsgegevens.nl>, geraadpleegd op 25 mei 2017.

verwerkingsverantwoordelijke kan aantonen dat hij de juiste organisatorische en technische maatregelen heeft genomen om aan de Avg te voldoen.

In de Wbp zijn de verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke dus beperkt tot het informeren van betrokkenen door middel van privacyverklaringen en de meldplicht gegevensbescherming bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Deze verplichtingen zijn in zekere zin als passief aan te merken.¹²⁰ Op grond van de Avg kan de verwerkingsverantwoordelijke binnen ruime grenzen doen wat hij wil met het verwerken van persoonsgegevens, zolang hij informatie verstrekt over wie hij is, wat hij doet en waarom hij dat doet aan de betrokkene. De verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke zijn in de Avg actiever dan in de Wbp.¹²¹ De verschillende verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke kunnen tevens verplichtingen zijn voor de verwerker. In de volgende paragraaf worden de verplichtingen van de verwerker uiteengezet.

§ 4.4 Verplichtingen van de verwerker

De Wbp bevat slechts een beperkt aantal zelfstandige verplichtingen voor de verwerker. Met de inwerkingtreding van de Avg neemt het aantal verplichtingen voor de verwerker aanzienlijk toe.¹²² Onder de Wbp is vooral de verwerkingsverantwoordelijke de persoon die rekening moet houden met de bestuursrechtelijke handhaving en de civielrechtelijke aansprakelijkheid. De betrokkene kon krachtens de Wbp zijn schade alleen verhalen bij de verwerkingsverantwoordelijke en niet bij de verwerker. De verwerkers konden slechts civielrechtelijk aangesproken worden door de verwerkingsverantwoordelijke bij het schenden van de verplichtingen van de Wbp, omdat de verplichtingen grotendeels in een verwerkersovereenkomst zijn vastgesteld. In de Avg is dit anders geregeld.

In de Wbp kon de verwerker achter de verwerkingsverantwoordelijke ‘verschuilen’, maar in de Avg staat een aantal directe verplichtingen voor de verwerker. De Europese wetgever wilt in de huidige situatie niet dat de verwerker achter de verwerkingsverantwoordelijke schuilt. De wetgever wilt dat de verwerker zelf de verantwoordelijkheid op zich neemt, vandaar dat in de Avg staat dat de verwerker verantwoordelijkheid heeft op het verwerken van persoonsgegevens. Deze verantwoordingsplicht (*accountability*) is één van de nieuwe

---

¹²⁰ de Jong 2015, p. 11.

¹²¹ *Idem*, p. 11.

¹²² Artikel 28 Avg.

beginselen uit de Avg.¹²³ Wanneer de verwerker zich niet aan de verplichtingen van de Avg houdt, dan is er sprake van een overtreding van de Avg. De overtreding kan resulteren in een bestuurlijke boete van de Autoriteit Persoonsgegevens aan de verwerker op grond van artikel 28, tiende lid, Avg en artikel 83 Avg. De Avg regelt niet alleen dat de verwerkingsverantwoordelijke een bestuurlijke boete kan krijgen van de Autoriteit Persoonsgegevens, maar ook dat de verwerker een bestuurlijke boete opgelegd kan krijgen. De verwerker kan tevens civielrechtelijk aansprakelijk worden door de betrokkene.¹²⁴ Enkele voorbeelden van zelfstandige verplichtingen, die er nog niet waren, voor de verwerker zijn: het documenteren van verwerkingen, het verplicht aanstellen van een FG, het verkrijgen van toestemming van de verwerkingsverantwoordelijke alvorens een sub-verwerker in te schakelen, het melden van een datalek aan de verantwoordelijke, het treffen van passende technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging en ter voorkoming van onrechtmatige verwerkingen en het verlenen van medewerking aan de Autoriteit Persoonsgegevens.¹²⁵ De verwerker kan tevens verantwoordelijk zijn voor het verstrekken van informatie over gegevensverwerking. De verwerkingsverantwoordelijke kan de verwerker in een verwerkersovereenkomst verplichten om vooraf de verwerking van persoonsgegevens te communiceren met de betrokkene over de gegevensverwerking. Deze plicht rust in beginsel bij de verwerkingsverantwoordelijke, maar de verwerker mag zelf afwegen of hij de informatie over de gegevensverwerking informeert aan de betrokkene. Als de verwerker dat weigert te doen, dan moet de verwerkingsverantwoordelijke de verwerking van persoonsgegevens melden aan de betrokkene. Wanneer de betrokkene geen informatie of bij voorhand wordt verstrekt door de verwerkingsverantwoordelijke of verwerker, dan kan hij een klacht indienen over een gebrek aan transparantie bij de Autoriteit Persoonsgegevens.¹²⁶ De Autoriteit Persoonsgegevens heeft dan de bevoegdheid om een bestuurlijke boete op te leggen aan de verwerkingsverantwoordelijke, tenzij dit te wijten is aan de verwerker.

§ 4.5 Verklaring voor het gebruiken van een verordening

In de EU heeft nu elke lidstaat nog zijn eigen nationale wetgeving betreffende het beschermen van persoonsgegevens. Deze nationale wetten zijn allemaal gebaseerd op de Richtlijn 95/46/EG. De richtlijn 95/46/EG is in de afgelopen jaren herzien, omdat de richtlijn

---

¹²³ Jong 2015, p. 9.

¹²⁴ Artikel 28, tiende lid, Avg en artikel 82 Avg.

¹²⁵ CMS, *Algemene verordening gegevensbescherming, een korte introductie* (Verordening (EU) 2016/679), 2016, p. 19.

¹²⁶ Uitvoeringswet Avg, p. 67 (MvT).

vastgesteld werd toen het internet net in opkomst was. Het resultaat van de herziening is de Avg en een aparte richtlijn voor gegevensbescherming bij opsporing en vervolging.

De verordening kent rechtstreeks werkende bepalingen, die geen ruimte laten aan een nationale invulling in lidstatelijk recht.¹²⁷ De keuze voor een verordening is ingegeven door het belang van verdergaande Europese harmonisatie. Met de huidige technologische middelen houdt gegevensuitwisseling niet op bij EU-lidstaten. Vanuit het oogpunt van persoonsgegevensbescherming ligt de keuze voor een verordening voor de hand, omdat de uitvoeringsruimte van de Avg beperkter is dan bij de implementatie van Richtlijn 95/46/EG.¹²⁸ In de richtlijnen staan de beoogde resultaten vast, maar de manier waarop dat resultaat moet worden bereikt mag de EU-lidstaat zelf bepalen. De EU-lidstaten moeten richtlijnen daarnaast nog uitwerken in nationale wetgeving, met inachtneming van de specifieke situatie in hun eigen land. De materiële normen van de verordeningen kunnen rechtstreeks worden ontleend aan de Europese wetgeving en behoeven niet te worden omgezet in nationale wetgeving. Er zal wel ruimte zijn voor de nationale wetgever om uitzonderingen op de verordening of elementen van de Avg in de nationale wetgeving op te nemen, dat kan bijvoorbeeld in een uitvoeringswet. De uitvoeringswetten van de Avg kunnen in de EU-lidstaten echter verschillen.¹²⁹

Om te voldoen aan de doelstelling van de Avg is het van belang dat de regulering duidelijk is voor de betrokkene, omdat het op hem het meest effect heeft. Kijkend naar de vormgeving van de Avg, heeft het een groot aantal bepalingen met bijna 100 artikelen. De Richtlijn 95/46/EG heeft daarentegen maar 34 artikelen. Dat maakt de Richtlijn 95/46/EG met de Wbp samen een stuk meer handelbaarder voor de verantwoordelijke en de verwerker. Daarentegen bestaat de Avg uit een uitgebreider structuur van regels. Dit maakt het begrijpen en invoeren van de regels moeilijker voor de verwerkingsverantwoordelijke en verwerker.¹³⁰ Het moet duidelijk zijn voor de verwerkingsverantwoordelijke en verwerkers hoe en aan welke regelgevingen er voldaan moeten worden. Anders zal de Avg niet leiden tot meer bescherming van de persoonsgegevens.

---

¹²⁷ Uitvoerinswet Avg, p. 22 (MvT).

¹²⁸ *Idem*, p. 20.

¹²⁹ Voorstel Uitvoerinswet Avg (MvT), p. 40

¹³⁰ Koops 2014, p. 254.

§ 4.6 Deelconclusie

In dit hoofdstuk staat de vraag: ‘Wat zijn de verschillen tussen de Wbp en de Avg met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens, de verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker?’ centraal. De Wbp is de Nederlandse uitwerking van de Richtlijn 95/46/EG. De Avg is daarentegen heeft een algemene strekking, is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasbaar in Nederland.

De verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker hebben op grond van de Wbp minder verplichtingen dan op grond van de Avg. De verwerkingsverantwoordelijke dient bijvoorbeeld een document bij te houden van het verwerken van persoonsgegevens, verplicht het proces van het verwerken van persoonsgegevens aan de betrokkene te melden en het communiceren hoe een betrokkene gebruik kan maken van zijn rechten. De verwerker heeft bijna dezelfde verantwoordelijkheid als de verwerkingsverantwoordelijke in de Avg op grond van artikel 28, tiende lid, Avg. De verwerker kon in de Wbp zich voor de bestuursrechtelijk- en civielrechtelijk aansprakelijkheid nog achter de verwerkingsverantwoordelijke verschuilen. In de Avg is dat echter onmogelijk wanneer hij de verordening niet naleeft. Volgens de Avg kan de verwerker een bestuurlijke boete opgelegd krijgen door de Autoriteit Persoonsgegevens en aansprakelijk gesteld worden voor de schade van de betrokkene als hij de Avg niet naleeft. De verplichtingen voor de verwerker zijn in de Avg net als voor de verwerkingsverantwoordelijke toegenomen. De verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke en verwerker zijn in de Avg tevens actiever dan in de Wbp. Het recht op bescherming van persoonsgegevens wordt in de Avg hierdoor verbeterd.

Hoofdstuk 5. | Conclusie

De hoofdvraag die in dit onderzoek centraal staat:

‘In hoeverre verbetert het recht op bescherming van persoonsgegevens door de nieuwe verplichtingen van de verantwoordelijke en de bewerker in het licht van de Algemene verordening gegevensbescherming?’

Uit het voorgaande kunnen er drie conclusies worden getrokken: het recht op bescherming van persoonsgegevens verbetert, het recht op bescherming van persoonsgegevens verbetert vrijwel nihil of het recht op bescherming van persoonsgegevens verslechtert door de nieuwe verplichtingen van de verantwoordelijke en de bewerker

In Nederland is de verwachting dat de verordening op 25 mei 2018 van toepassing zal zijn en de Wbp gaat vervangen. De Avg is toegespitst op de huidige stand van zaken, zoals online activiteiten en de huidige technologische ontwikkelingen. Het recht op bescherming van persoonsgegevens zal juridisch verbeteren door de nieuwe verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke (verantwoordelijke) en de verwerker (bewerker) in het licht van de Avg. De verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker hebben namelijk op grond van de Avg meer verplichtingen dan op grond van de Wbp.

Uit het onderzoek is gebleken dat de Avg meer bescherming biedt dan de Wbp. De definities, zoals persoonsgegevens, het verwerken van persoonsgegevens, verwerkingsverantwoordelijke en verwerker zijn ten eerste gedetailleerder omschreven in de Avg dan in de Wbp. De gedetailleerde definities in de Avg kunnen er aan bijdragen dat het recht op bescherming van persoonsgegevens verbetert, omdat de definities duidelijker en specifiekere kunnen zijn voor de betrokkene.

Ten tweede zijn de verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke toegenomen in de Avg. In de Wbp zijn de verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke namelijk beperkt tot het informeren van betrokkenen door middel van privacyverklaringen en de meldplicht gegevensbescherming bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Krachtens de Avg dient de verwerkingsverantwoordelijke de informatieverstrekking over de rechten van de betrokkene

duidelijk en nauwkeurig te communiceren met de betrokkene. Bovendien moet de betrokkene op de hoogte worden gebracht door de verwerkingsverantwoordelijke over wat zijn rechten zijn. De verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke zijn in de Avg actiever dan in de Wbp. De nieuwe verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke kunnen er aan bijdragen dat de bescherming van persoonsgegevens beter wordt gewaarborgd.

Verder zijn ook de verplichtingen van de verwerker enorm toegenomen. De verwerker kan niet meer achter de verwerkingsverantwoordelijke verschuilen. De verwerker kan net als de verwerkingsverantwoordelijke civielrechtelijk aansprakelijk gesteld worden voor de schade die de betrokkene heeft geleden door het niet naleven van de Avg. De Autoriteit Persoonsgegevens kan daarnaast een bestuurlijke boete aan de verwerker opleggen, wanneer hij onrechtmatig handelt bij het verwerken van persoonsgegevens krachtens de Avg en/of de Uitvoeringswet Avg. De verwerker dient net als de verwerkingsverantwoordelijke op een hoog niveau de persoonsgegevens te waarborgen. Dit draagt bij aan het verbeteren van het recht op bescherming van persoonsgegevens.

Ten slotte bestaat de Avg uit een uitgebreider structuur van regels en hierdoor verbetert het recht op bescherming van persoonsgegevens. De reden waarom voor een verordening gekozen is, is omdat de Avg tot meer harmonisatie zal leiden tussen de EU-lidstaten betreffende het recht op bescherming van de persoonsgegevens. De Avg heeft een bredere reikwijdte en heeft een grotere toepassingsbereik dan de Richtlijn 95/46/EG, dus ook een bredere reikwijdte en groter toepassingsbereik dan de Wbp. Door de Avg toe te passen zal de rechtszekerheid op het recht op bescherming van persoonsgegevens in de EU-lidstaten verbeteren.

Naar mijn mening lijkt het recht op bescherming van persoonsgegevens door de inwerkingtreding en het toepassen van Avg te verbeteren, want de verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker krijgen meer verantwoordelijkheid in de Avg. Echter, de regelgeving is naar mijn mening nog erg ingewikkeld en moeilijk te begrijpen. Er is in eerste instantie een Avg, die leidend is in de EU, maar er kan in elke EU-lidstaat uitvoeringsregels zijn voor de Avg. In Nederland zal de uitvoeringsregels van de Avg in de Uitvoeringswet Avg omschreven zijn. Mijns inziens dient dat de regelgeving voor het uitvoeren van de Avg beknopter te worden uitgewerkt, zo ook in Nederland. Er lijkt juridisch meer waarborgen te zijn in de Avg betreffende het persoonsgegevensbescherming door de

verwerkingsverantwoordelijke en verwerker. Het is alleen nog de vraag of het in de praktijk haalbaar is, want de wetgeving omtrent het beschermen van persoonsgegevens blijft complex.

Literatuurlijst

Boeken

Blomberg, Jurgens & Michiels 2016

A.B. Blomberg, G.T.J.M Jurgens & F.C.M.A. Michiels, *Handhavingsrecht*, Deventer: Kluwer 2016.

Gonzalez Fuster 2014

G. Gonzalez Fuster, *The Emergence of Personal Data Protection as Fundamental Right of the EU*, Cham: Springer 2014.

Jagt 2013

F.C. van der Jagt, *Grondrechten, de nationale, Europese en internationale dimensie in Grondrechten: de nationale, Europese en internationale dimensie*, Nijmegen: Ars Aequi Libri, 2013.

Koning 2015

M. Koning, *Het recht op bescherming van persoonsgegevens in de Europese en nationale rechtsorde na Lissabon in Vijf jaar bindend EU-grondrechtenhandvest*, Deventer: Kluwer 2015.

Vries 2014

H.H. de Vries, *T&C Telecommunicatie- en privacyrecht*, Deventer: Kluwer 2014.

Zwenne e.a. 2007

G-J. Zwenne, e.a., *Eerste fase evaluatie Wet bescherming persoonsgegevens; Literatuuronderzoek en knelpuntenanalyse*, Leiden: eLaw@Leiden, Centrum voor Recht in de Informatiemaatschappij, Afdeling Staats- en Bestuursrecht, Universiteit Leiden en Duthler Associaties 2007.

Artikelen

Blume 2012

P. Blume, 'The inherent contradictions in data protection law', *International Data Privacy Law 2012*, afl. 2, nr. 1, p. 26-34.

Jong 2015

J.P. de Jong, De Algemene verordening gegevensbescherming; De rechtsopvolger van de Wbp, *RegelMaat*, Aflevering 1, 2015, p. 6 – 18.

Kamerling & Van der Putten 1995

R.N.J. Kamerling & J.A.M. van der Putten, De bevoegdheden van controle-ambtenaren: toezicht in een geautomatiseerde omgeving, *WFR 1995*, p. 1142 – 1145.

Lowijs 2014

J.J. Lowijs, 'Privacy compliance voor Big Data', *Tijdschrift voor Compliance* 2014.

Koops 2014

B.J. Koops, 'The trouble with European data protection law', *International Data Privacy Law* 2014, afl. 4, nr. 4, p. 250-261.

Wolters 2012

N. Wolters, De nieuwe 'privacyverordening': vol verwachting klopt het hart van 'privacyland', *Juridisch up to date*, nummer 5, 8 maart 2012.

Zwenne & Mommers 2016

G-J. Zwenne & L. Mommers, 'De tien belangrijkste veranderingen die de algemene verordening gegevensbescherming gaat brengen (in minder dan vijfduizend woorden)', *Tijdschrift voor Compliance*, 2016/4, p. 182 – 189.

Elektrische bronnen

Autoriteit Persoonsgegevens, *Onderzoek en handhaving*, <www.autoriteitpersoonsgegevens.nl>.

Autoriteit Persoonsgegevens, *Vorbereiding op de AVG*, <www.autoriteitpersoonsgegevens.nl>.

Autoriteit Persoonsgegevens, *Algemene verordening gegevensbescherming; Moet ik mijn gegevensverwerkingen straks nog melden bij de AP?*, <www.autoriteitpersoonsgegevens.nl>.

Autoriteit Persoonsgegevens, *Privacy impact assessment (PIA)*, <www.autoriteitpersoonsgegevens.nl>.

Centraal Bureau voor de Statistiek, *Mobiel internetten steeds populairder*, 18 juli 2011, <www.cbs.nl>.

CMS, *Algemene verordening gegevensbescherming, een korte introductie* (Verordening (EU) 2016/679), 2016, <www.cms.law/nl/NLD/Guides/Introductie-tot-de-Algemene-verordening-gegevensbescherming>.

Diaz & Gürses 2012

C. Diaz & S. Gürses, 'Understanding the landscape of privacy technologies', in: Proceedings of the Information Security Summit 2012, <cosic.esat.kuleuven.be/publications/article-2215.pdf>.

Eindbrief aan gemeente Arnhem over de afvalpas van de Autoriteit Persoonsgegevens, 20 april 2017, kenmerk: z2016-13679, 20 april 2017, <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/eindbrief_gemeente_arnhem_20170420_def_openbare_versie.pdf>.

Groep gegevensbescherming artikel 29 2007

Groep gegevensbescherming artikel 29, Advies 4/2007 over het begrip persoonsgegevens, WP 136, 20 juni 2007, <ec.europa.eu>.

Inlichtingenbureau, *Kwijtschelding en de rol van het Inlichtingenbureau*, <www.inlichtingenbureau.nl>.

Inlichtingenbureau, *Communicatie naar burgers*, <www.inlichtingenbureau.nl>.

Logius, *Organisatie*, <<http://www.logius.nl>>.

Sauerwein & Linnemann 2002

L.B. Sauerwein & J.J. Linnemann, *Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens*, Ministerie van Justitie, Den Haag, april 2002, <www.justitie.nl>.

Regelgeving en parlementaire stukken

Wetten, besluiten en verdragen

Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

Wet bescherming persoonsgegevens.

Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie.

Parlementaire stukken

Kamerstukken II 1997/98, 25892, nr. 3 (MvT).

Kamerstukken II 2012/13 26 643, nr. 280.

Kamerstukken II 2014/15 33 662, nr. 9.

Stb. 2000, 302

Wet van 6 juli 2000, houdende regels inzake de bescherming van persoonsgegevens (*Wet bescherming persoonsgegevens*), *Stb.* 2000, 302.

Stb. 2015, 281

Besluit van 1 juli 2015 tot vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de Wet van 4 juni 2015 tot wijziging van de Wet bescherming persoonsgegevens en enige andere wetten in verband met de invoering van een meldplicht bij de doorbreking van maatregelen voor de beveiliging van persoonsgegevens alsmede uitbreiding van de bevoegdheid van het College bescherming persoonsgegevens om bij overtreding van het bepaalde bij of krachtens de Wet bescherming persoonsgegevens een bestuurlijke boete op te leggen (meldplicht datalekken en uitbreiding bestuurlijke boetebevoegdheid Cbp) (*Stb.* 2015, 230).

Stcrt. 2016, nr. 2043

Beleidsregels van de Autoriteit Persoonsgegevens van 15 december 2015 met betrekking tot het opleggen van bestuurlijke boetes (Boetebeleidsregels Autoriteit Persoonsgegevens 2016).

Richtlijnen, verordeningen en beschikkingen

Richtlijn 95/46/EG (*PbEG* 1995 L 281/31)

Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van gegevens (*PbEG* 1995 L 281/31, <eur-lex.europa.eu/>).

Verordening (EU) 2016/679 (PbEU L 119)

Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming). (*PbEU* L 119, <eur-lex.europa.eu/>).

Overige stukken van de Europese Unie

COM(2012)11

Europese Commissie, Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (Algemene verordening gegevensbescherming), COM(2012)11.

Jurisprudentie

Hof van Justitie Europese Unie 13 mei 2014, C-131/12, *ECLI:EU:C:2014:317*.

HvJ EU 24 november 2011 C 468/10, *ECLI:EU:C:2011:777*.

Hoge Raad 26 maart 2015, *ECLI:NL:HR:2013:BY9718*.

Overige bronnen

Wetsvoorstel Uitvoeringswet Avg

Wetsvoorstel 'Regels ter uitvoering van Verordening (EU) 2016/679 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens. Regels ter uitvoering van Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PbEU 2016, L 119) (Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming), gepubliceerd op 9 december 2016.

Groep gegevensbescherming artikel 29, *Advies 15/2011 over de definitie van "toestemming"*, WP 187.

Groepsgegevensbescherming artikel 29, *Guidelines on Data Protection Impact Assessment (DPIA) and determining whether processing is "likely to result in a high risk" for the purpose of Regulation 2016/679*, 17/EN, WP 248

Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Brief aan de leven, t.a.v. het college en raad, ECLBR/U201600859 Lbr. 16/058, betreft: Algemene Verordening Gegevensbescherming, 12 juli 2016.

Van Schie 2015

D. van Schie, *Profilieren in de Algemene Verordening Gegevensbescherming; Meer bescherming of vol schijnwaarborgen?*, 31 juli 2015.